

Anna Andreu Augé

LA MEDIACIÓ ESCOLAR

TREBALL FI DE GRAU

Dirigit pel Dr. Héctor Simón Moreno

Grau en Dret

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Tarragona

2015

El present treball ha estat realitzat sota la supervisió del Dr. Héctor Simón Moreno, a qui m'agradaria expressar-li el meu agraïment per haver fet possible la realització del mateix. A més, agrair-li la seva paciència, temps i dedicació per a que aquest treball sigues finalitzat amb èxit.

També, m'agradaria agrair-li a Emma López qui molt amablement em va prestar la seva ajuda, explicant-me i resolent dubtes enfront el treball, tant en persona com via e-mail, ha estat de gran ajuda.

Finalment, a les persones més importants que han estat amb mi, no sols en la realització d'aquest treball, sinó al llarg de tota la carrera i la meua vida, els meus pares, espero us sentiu orgullosos de mi.

INDEX

1. ABREVIATURES	7
2. INTRODUCCIÓ	9
3. NOCIONS INTRODUCTÒRIES	13
3.1. Sistemes de resolució extrajudicial de conflictes	13
3.1.1. Arbitratge	14
3.1.2. Conciliació	17
3.1.3. Mediació.....	19
3.1.4. Conclusions	26
4. MARC JURÍDIC.....	29
4.1. Marc jurídic Europeu	29
4.1.1. Àmbit d'aplicació.....	30
4.1.2. Principis.....	30
4.1.3. Codi de conducta Europeu per a mediadors.....	32
4.2. Marc jurídic Estatal	32
4.2.1. Àmbit d'aplicació.....	33
4.2.2. Principis.....	33
4.3. Marc jurídic Autonòmic.....	35
4.3.1. Àmbit d'aplicació.....	35
4.3.2. Llei 25/2010, del 29 de juliol del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, relatiu a la persona i a la família	38
4.4. Dret Comparat.....	38
5. MEDIACIÓ ESCOLAR.....	41
5.1. Concepte i evolució.....	41
5.2. Tipus de conflictes on aplicar la mediació escolar	44
5.3. L'estatut del mediador.....	46
5.4. Els principis de la mediació	47
5.5. Aplicació de la mediació en centre escolars.....	49
5.5.1. Procediments	50
5.5.1.1. Els set elements de la negociació col·laborativa de Harvard	50

5.5.1.2. Procediment específic en la mediació escolar actual	51
6. LES QÜESTIONS PENDENTS DE LA MEDIACIÓ EN L'ÀMBIT ESCOLAR	59
7. CONCLUSIONS	65
8. BIBLIOGRAFIA.....	69
9. WEBGRAFÍA	73
10. ANNEX JURISPRUDENCIAL	75

1. ABREVIATURES

Art.	<i>Article.</i>
B.O.E	<i>Butlletí Oficial de l'Estat.</i>
C.E.	<i>Constitució Espanyola.</i>
CC.AA.	<i>Comunitat/s Autònoma/es.</i>
C.C.e	<i>Codi Civil espanyol.</i>
C.C.c	<i>Codi Civil de Catalunya.</i>
Ed.	<i>Editorial.</i>
E.S.O	<i>Educació Secundària Obligatòria.</i>
ET	<i>Estatut dels Treballadors.</i>
IES	<i>Institut d'Educació Secundària.</i>
LEC	<i>Llei d'Enjudiciament Civil.</i>
LETA	<i>Llei de l'Estatut del Treball Autònom.</i>
LJS	<i>Llei reguladora de la Jurisdicció Social.</i>
MAAN	<i>Major Alternativa a un Acord Negocial.</i>
Ob. cit.	<i>Opere Citato. En l'obra citada.</i>
Pàg.	<i>Pàgina.</i>
ss.	<i>Següents.</i>
STC	<i>Sentència del Tribunal Constitucional.</i>
STS	<i>Sentència del Tribunal Suprem.</i>
STSJ	<i>Sentència del Tribunal Superior de Justícia.</i>
UE	<i>Unió Europea.</i>
USCE	<i>Unitat de Suport a la Convivència Escolar.</i>

2. INTRODUCCIÓ

La mediació escolar és el títol del present Treball de Fi de Grau que té per objecte l'estudi jurídic, no tan sols des d'una visió teòrica sinó també pràctica, de la mediació en l'àmbit escolar.

Per explicar la motivació que ens ha portat a realitzar aquest treball hem de parlar en primer lloc de la mediació, un model de resolució de conflictes que, mitjançant la intervenció d'un tercer anomenat mediador ajuda a dos o més persones a comprendre l'origen de les seves diferències, a coneixen les causes i conseqüències i trobar-ne una solució. Un procés altament educatiu en tant que pretén dotar de noves eines a les parts implicades i no sols limitar-se a acudir al procés judicial.

Per altre banda, el fet que ens va motivar com objecte civil la mediació en àmbit escolar radica en motivacions personals, per ser un tema tractat de forma assídua a casa i entre companys, sobretot en discussions que tenien com a pregunta central: És possible solucionar els conflictes ocasionats en un àmbit escolar de forma pacífica mitjançant la mediació? I com veurem la resolució de conflictes d'una forma pacífica és un dels grans reptes de la societat actual. Per això la mediació escolar té per objectiu la convivència, la qual es basa en el diàleg, la cooperació i la responsabilitat de cada persona implicada en el procés. Accepta les diferències, no intenta canviar les idees ni a les persones. Per tant, és una gran forma de resolució de conflictes i també de prevenció dels mateixos.

El nostre estudi, per tant, es fonamentarà en veure com la mediació, un concepte que com comprovarem és relativament nou, s'ha convertit en una bona alternativa a la via jurisdiccional. Per això, en el primer punt hem analitzat com a conceptes introductoris algunes institucions que permeten arribar a resolucions extrajudicials de conflictes, aquestes han estat l'arbitratge i la conciliació, diferenciant a la vegada amb una part essencial del treball, la mediació com a concepte global.

Per a tenir una millor visió de la mediació, hem cregut necessària la incorporació d'un punt dedicat al seu marc jurídic, aquest ha estat analitzat en diversos àmbits. Començant pel marc jurídic europeu amb punt de referència en la *Directiva 2008/52/CE del Parlament Europeu y del Consejo, de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos*

*de la mediación en asuntos civiles y mercantiles*¹, que com veurem configura una norma de mínims, establint sols pinzellades bàsiques i donant als Estats membres la possibilitat de regular la mediació segons les seves conveniències. A més, hem incorporat el Codi de conducta Europeu per a mediadors², base dels principis del comportament i les diferents característiques per a ser mediador.

També, ens dirigirem al marc jurídic estatal, concretament al *Real Decreto 980/2013, de 13 de diciembre, por el que se desarrollan determinados aspectos de la Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*³ i a la pròpia Llei 5/2012⁴, les quals foren creades posteriorment a moltes de les que componen el marc jurídic autonòmic, de les que en centraren en la llei catalana 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado⁵ veient així les diferències, contradiccions i carències que s'extreuen de ambdós àmbits.

Per concloure aquest apartat hem volgut fer una mirada al dret internacional i concretament ens hem centrat en les lleis argentines⁶, per les seves grans similituds i a la vegada divergències en vers la nostra legislació. Sobretot hem volgut destacar l'obligatorietat de la mediació argentina, ja que la nostres lleis l'estableixen com a voluntària.

En el punt 5 hem desenvolupat la mediació en l'àmbit escolar, mostrant els diferents elements que l'integren: concepte, característiques, evolució, principis i procediment. També, per saber al que ens enfrontem en els centres escolars ha estat necessari dedicar un subpunt als conflictes, ja que són la causa que ens porta a la mediació. Poden explorar-se des de diferents punts de vista, ja sigui entre alumnes, entre professor i alumnat o amb relació als familiars, però canviar la perspectiva que es

¹ Consultar: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:Es:PDF>. Darrera visita 14/07/2015.

² Poden accedir al document: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_es.pdf. Última visita 14/07/2015.

³ Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

⁴ Referència del BOE número 162, de 7 de juliol de 2012.

⁵ Referència del BOE número 198, de 17 d'agost de 2009, pàgines 70785 a 70801 (BOE-A-2009-13567).

⁶ Farem referència a la Llei 26.589/2010 i el Decret Reglamentari 1.467/2011, també de forma més concreta en l'àmbit escolar a la Llei d'Educació Nacional n°26.206.

té sobre ells podrà ajudar a comprendre millor la situació, i ens donarà les eines necessàries per trobar una verdadera solució.

El mediador, serà la figura principal del treball, l'objectiu del qual en el procés serà convertir un enfrontament normalment bilateral, en un a tres bandes, recopilant informació, valorant-la seguint en tot moment criteris clars, identificant els obstacles i malentesos, però sobretot en tot moment tenint en compte les persones implicades. Per tant, els mediadors a més de conèixer, comprendre i valorar les pròpies emocions i sentiments hauran d'incidir en l'acceptació i legitimació dels sentiments i emocions dels protagonistes del conflicte. Dita figura, recobrarà encara més rellevància en la part final del treball, ja que ens trobarem amb diferents buits i contradiccions legals, com per exemple en la formació requerida per a ser mediador en el cas de menors.

Per aquest treball ha estat necessari un estudi profund de la implantació de la mediació en els centres escolars, on hem desenvolupat des de els seus inicis el procediment, incloent els set elements de la negociació col·laborativa de Harvard i una mirada més actual del que succeeix en els centres. Així hem pogut comprovar les repercussions tan positives com negatives que aquestes poden ocasionar.

Per altra banda, com a punt setè i gràcies a tot l'exposat en el treball, hem pogut enumerar una sèrie de qüestions pendents que a dia d'avui és necessari resoldre per part dels legisladors, l'administració i els centres escolars.

La metodologia utilitzada pel desenvolupament del present treball es basa en la utilització de la doctrina, la interpretació legislativa i jurisprudència, junt amb la consulta a Emma López, advocada, especialista en resolució de conflictes civils, mercantils, familiars i transfronterers.

En conclusió, el nostre objectiu és realitzar un Treball de Fi de Grau, que sigui clar per determinar la viabilitat, l'aplicabilitat i el bon funcionament de la mediació com a sistema de resolució extrajudicial de conflictes en l'àmbit escolar.

3. NOCIONS INTRODUCTÒRIES

Aquest apartat introdueix els elements necessaris per a entendre l'estructura, el desenvolupament i el resultat del present treball. Concretament conté les definicions, les característiques, els objectes i els subjectes dels mecanismes extrajudicials de resolució de conflictes alternatius a la via jurisdiccional.

3.1. Sistemes de resolució extrajudicial de conflictes

A Espanya la noció de sistemes alternatius per a la solució de litigis o de resolució de conflictes s'utilitza en un sentit ampli i desproveït de tota connotació dogmàtica per englobar totes aquelles institucions que contribueixin a la resolució de litigis jurídics per una via diferent al sistema judicial regulat en les lleis processals⁷.

Així doncs, en la resolució de conflictes els ciutadans tenen dos vies a utilitzar. En primer lloc poden recórrer a la via jurisdiccional, la més usual en la nostre societat. Alternativament, les parts poden resoldre el conflicte a través d'un sistema complementari a l'Administració de Justícia que, havent sigut institucionalitzat quan així ho requereix la llei, inclou principalment quatre instruments⁸: a) la transacció⁹; b) la conciliació¹⁰; c) la mediació; i d) l'arbitratge¹¹. Per tant, tots conviuen de forma simultània, és a dir, queda a criteri de les parts optar per qualsevol d'ells, ja que depenent de la qüestió pot ser adient recorre a un o altre sistema, tot i que tots, al cap i a la fi, podrien resoldre el conflicte¹².

⁷ Com molt bé ens estableix: RAMOS MÉNDEZ, F. (2005): *El sistema procesal español*. Atelier, Barcelona. Pàgina 41.

⁸ Així com ens explica: BLANCO CARRASCO, M.(2009): *Mediación y sistemas alternativos de resolución de conflictos*. Una visión jurídica. Reus, Madrid. Pàgina 9.

⁹ La definició de transacció la trobem en l'article 1809 del Codi Civil Espanyol (BOE-A-1889-4763), en ell se'ns és descrit com *el contracte per el qual les parts prometen o retenint cada una alguna cosa, evitant la provocació d'un pleit o posant termini al que havia començat*. Concretament, el Codi Civil Espanyol, engloba aquesta matèria des del mateix article 1809 fins al 1819.

¹⁰ Per a obtenir més informació referent a la conciliació vid. els articles 460 a 480 de la Llei d'Enjudiciament Civil de 1881.

¹¹ L'arbitratge el trobem regulat en la Llei 60/2003, de 23 de Desembre.

¹² Informació extreta i consultable en: PARKINSON, L. (2005): *Mediación Familiar, teoría y práctica: principios y estrategias operativas*. Editorial GEDISA. Pàgines 26 a 28.

Tanmateix, hem de deixar clar que aquests sistemes complementaris són alternatius al sistema judicial tradicional, sense poder arribar a excloure'l¹³. La imposició a les parts d'un sistema extrajudicial de resolució de conflictes de forma prèvia a l'accés a la via jurisdiccional podria ser contrari a la Constitució Espanyola, en particular a l'article 24 que regula el dret a la tutela judicial efectiva. A continuació s'analitzen els sistemes esmentats.

3.1.1. Arbitratge

L'arbitratge és una institució àmpliament reconeguda en el nostre ordenament jurídic. La trobem regulada en la Llei d'Arbitratge 60/2003, amb entrada en vigor l'any 2004, la qual derogà la Llei 36/1988, de 5 de Desembre¹⁴. En l'àmbit internacional trobem el Conveni de Nova York de 1958 sobre reconeixement i execució del laude arbitral¹⁵. L'arbitratge es defineix com a aquella institució consistent en que dos o més persones pacten entre sí de forma voluntària¹⁶ que un tercer, anomenat àrbitre, el qual serà independent e imparcial, resolgui un litigi ja sorgit o que pugui sorgir entre elles respecte d'una determinada resolució jurídica, contractual o no contractual, excloent que els Tribunals puguin conèixer del mateix¹⁷.

Com podem extreure de la seva definició, la funció principal del procediment d'arbitratge és respondre a les situacions de controvèrsia en que es troben les parts tot imposant una solució.

¹³ En aquest sentit hem hagut de dirigir-nos a la Recomanació 98/257/CE de la Comissió, de 30 de Març, el qual fa referència als principis aplicables als òrgans responsables de la solució extrajudicial dels litigis en matèria de consum, que en la seva Consideració núm. 21 determina “*que els procediments extrajudicials no poden tenir com objectiu substituir al sistema judicial*”; però únicament no seria utilitzada la via judicial en cas que el consumidor acceptés aquest fet de forma expressa.

¹⁴ Número de referència del BOE 309, de 26-12-2003.

¹⁵ Segons l'article 46 de la Llei 60/2003, de 23 de Desembre: *El laude dictat a Espanya tindrà la condició de laude espanyol. I produirà plens efectes en el nostre país. Mentre que el laude dictat fos fora de les nostres fronteres, independentment de qualsevol altre factor, serà un arbitratge estranger i haurà de ser homologat mitjançant el Conveni de Nova York de 1958 per a que produeixi efectes a Espanya.*

¹⁶ Com bé ens estableix OMAZABAL SÁNCHEZ, G. (1996): *La ejecución de laudos arbitrales*. Editorial J. M. BOSCH, Pàgina 24 i l'art. 4 de la Llei 60/2003 de 23 de Desembre, la supremacia del principi d'autonomia de la voluntat com a valor conformador de la institució, és un element integrador de la mateixa.

¹⁷ L'arbitratge el trobem definit per molts autors, concretament m'agradaria destacar a DIEZ-PICAZO GIMÉNEZ (vid. DE LA OLIVA SANTOS, A., DÍEZ PICAZO GIMÉNEZ, I. Y VEGAS TORRES, J. (2005): *Derecho procesal civil. Ejecución forzosa. Procesos especiales*. Editorial EURA, 3ª ed., Madrid. Pàgina 609. A més, és necessari fer al·lusió a la seva pròpia Llei 60/2003, de 23 de Desembre.

L'àrbitre és la persona o les persones encarregades de resoldre el conflicte mitjançant l'emissió del denominat laude¹⁸ i seran seleccionats per les persones implicades en el procés o vindran determinades pel sistema judicial¹⁹. Hi poden haver un o més àrbitres, ja que les parts tenen llibertat per fixar lliurement el seu número, sempre que aquest sigui imparell. Si tot hi així, no s'aconseguís un acord, es designaria un sol àrbitre²⁰.

Aquest procés dóna un ampli marge a l'autonomia de la voluntat²¹, ja que les parts escolliran resoldre els seus conflictes mitjançant l'arbitratge de forma lliure i voluntària. En conseqüència, dit procés sols pot tenir lloc si ambdues parts així ho acorden expressament mitjançant una clàusula incorporada en el contracte o un acord per anar a l'arbitratge en cas de conflicte²². Habitualment, les actuacions en l'arbitratge es durant a terme amb l'assistència d'un advocat, fet que dificulta la negociació de forma directa entre les parts, ja que serà un tercer qui parlarà e intentarà resoldre el conflicte²³.

Al escollir aquest procediment, les parts opten per un procés privat de solució de conflictes en lloc d'acudir a la via judicial. Cal precisar, però, que tot i tenir l'arbitratge aquest caràcter complementari i alternatiu s'equipara a l'hora de resoldre el conflicte a la jurisdicció dels Tribunals.

És a dir, el laude arbitral²⁴, de la mateixa manera que la sentència judicial, té rang de cosa jutjada²⁵ i és vinculant per les parts en el sentit de que estan obligades al

¹⁸ Ho trobem establert en l'article 36.1 de la Llei 60/2003, de 23 de Desembre, d'arbitratge.

¹⁹ Per a més informació us podeu dirigir a BARONA VILAR, S. (2006): *Medidas cautelares en el Arbitraje*. Primera edició. Editorial THOMSON CIVITAS, Pàgina 37, en ell se'ns explica la designació dels àrbitres i el control d'aquests en la seva pròpia competència.

²⁰ Fet establert en l'article 12 de la Llei 60/2003 de 23 de Desembre, de l'Arbitratge (BOE-A-2003-23646).

²¹ D'aquesta manera se'ns és presentat l'arbitratge en: CENDRERO MELGUIZO, T. (2006): *Mediación Familiar: experto en gestión de conflictos*. Editorial FORMACIÓN ALCALÁ. Pàgina 117.

²² Referència extreta de l'article 9.1 de la Llei 60/2003 de 23 de Desembre de l'Arbitratge (BOE-A-2003-23646)

²³ Fet que trobem establert en: BARONA VILAR, S. (2006): *Medidas cautelares ...* Ob. Cit. Pàgines 42 i 43.

²⁴ Entenem per laude arbitral per aquell que es dicta per posar fi al procés arbitral i per decidir sobre les pretensions exercitades, igual que els laudes parcials, que són els qual s'utilitzaran per resoldre algunes qüestions prèvies o inclús anticipar part de la resolució de la pretensió exercitada quan aquesta fos

seu compliment²⁶. Per aquest motiu, ni es pot imposar legalment a les parts resoldre el conflicte en un arbitratge, doncs després ja no es pot accedir als tribunals de justícia, ni es pot tornar a discutir el mateix conflicte en un procediment judicial posterior (declinatòria, art. 63 a 67 de la LEC²⁷). Per tant, el laude arbitral, on es decideix la resolució del conflicte, posa punt i final al procediment arbitral d'acord amb la llei o amb la equitat, el que suposa una diferència rellevant respecte al procés judicial.

Finalment, un cop arribats aquí, si comparem l'arbitratge amb el procés judicial veiem una sèrie d'avantatges e inconvenients al utilitzar una o altre figura. Entre els avantatges de l'arbitratge podem mencionar la rapidesa, la professionalitat i especialitat, la personalització o immediació, la confidencialitat i la solució íntegra del conflicte.

Pel contrari, entre els inconvenients cap senyalar la resolució en única instància i la falta de *imperium* de l'àrbitre²⁸.

possible; i tot això sense perjudici del tractament específic que s'ha volgut efectuar en la Llei 60/2003 respecta altres formes de finalització del procés arbitral que no fos el laude definitiu.

²⁵ Com ens estableix OMAZABAL SÁNCHEZ, G. (1996): *La ejecución de ...* Ob.cit., Pàgina 41; podem definir cosa jutjada “com aquell estat jurídic en que es troba una qüestió que ha estat objecte d'un procés, o també, l'estat d'un tema litigiós quan ha estat decidit pels òrgans jurisdiccionals de forma definitiva e irrevocable”. D'aquesta manera es pronuncia el Tribunal Constitucional en la seva sentència de 4 d'Octubre de 1993, en la qual ens diu: “la naturalesa de l'arbitratge, que és equivalent jurisdiccionalment, mitjançant el qual les parts poden obtenir els mateixos objectius que en la jurisdicció civil, així doncs, l'obtenció d'una decisió al conflicte amb tots els efectes de cosa jutjada”. (BOE núm. 268 de 09 de novembre de 1993)

²⁶ Com bé és reiterat en la Sentència del Tribunal Suprem de 28 de juliol de 1995 (STS 4487/1995-ECLI:ES:TS:1995:4487), on se'ns diu que: *els laudes arbitrals fermes sols són susceptibles d'execució judicial pels tràmits del procediment d'execució de sentències, dins d'aquest procediment podran plantejar-se tots els incidents que legalment siguin procedents fins arribar a un resultat que l'àrbitre en el laude arbitral ferm tracte d'executar, però en cap cas pot ser processalment permès és que tracti de plantejar-se, a través d'un procediment declaratiu ordinari, la qüestió, atenent a la interpretació el repetit laude, ja que això, equivaldria a que per aquesta via indirecta, es planteges de nou davant l'òrgan jurisdiccional, amb evident infracció del principi de cosa jutjada, la mateixa qüestió litigiosa que ja havia sigut resolta prèviament pel laude arbitral ferm, en el qual de forma lliure i voluntària es van sotmetre les parts. Tenen la sentència completa en el següent link: <http://www.poderjudicial.es/search/doAction?action=contentpdf&datasematch=TS&reference=2492913&links=&optimize=20040424&publicinterface=true>. Darrera visita 17/07/2015. Seguint aquesta línia, per a obtenir més informació sobre el laude ens podem dirigir a la Llei 60/2003, de 23 de desembre, concretament en el seu Títol VI, sobre el pronunciament del laude i la finalització de les actuacions.*

²⁷ Tot hi així, el propi article 11 de la Llei 60/2003, de 23 de desembre, es cuida d'aclarir que ni la interposició de la declinatòria impedeix que els arbitres continuïn amb el procés arbitral en tràmit, ni la submissió a l'arbitratge impedeix que ens puguin sol·licitar mesures cautelars per part del Jutge.

²⁸ Avantatges e inconvenients extrets de MUNNÉ CATARINA, F. (2004): *El Arbitraje en la Ley 60/2003 Una visión práctica para la gestión eficaz de conflictos*. Ediciones Experiencia, Pàgina 15 i 16.

3.1.2. Conciliació

Igual que l'arbitratge, la conciliació és un procediment al que els implicats poden recórrer amb la finalitat d'arribar a un acord sobre les seves desavinences escapant del litigi judicial²⁹.

Així doncs, entenem la conciliació com un mecanisme de resolució de conflictes de naturalesa híbrida, alternatiu al procés judicial, que permet a dos o més persones, amb la intervenció d'un tercer denominat conciliador, gestionar i resoldre de manera autònoma i satisfactòria conflictes conciliables, és a dir, que versin sobre aspectes no imperatius o fora de l'autonomia de la voluntat de les parts³⁰.

El mot “conciliar” deriva de la paraula llatina “conciliare”, la qual segons el Diccionari de la Real Acadèmia de la Llengua Espanyola, té com a significat compondre, ajustar els ànims de qui està oposat a ells³¹. Però en aquest cas, el nom deriva no del resultat concret que s'aconsegueix sino del conjunt d'esforços realitzats per poder arribar a la pacificació de la controvèrsia.

La trobem regulada en la Llei d'Enjudiciament Civil de 1881³² en cas de la conciliació judicial i la extrajudicial en la Llei d'Enjudiciament Civil de 2000³³, en endavant LEC, aquesta última fou la que limità la conciliació a partir de la voluntat de les parts.

La conciliació en matèria civil ens permet, com a mecanisme alternatiu de solució de conflictes, donar una solució a conflictes referits a drets i obligacions originaris en l'autonomia privada de la voluntat o, de manera immediata, en la llei, tals com relacions de la propietat, obligacions i contractes etc.

²⁹ D'aquesta manera se'ns és presentada la conciliació en: CENDRERO MELGUIZO, T (2006): *Mediación Familiar...* Ob. cit., Pàgina 117 i 118.

³⁰ Definició extreta de MEJÍAS GÓMEZ, J. F.; TENA FRANCO, Mª I.; BARONA VILAR, S.; MÓNER ROMERO, A.; COLVÉE MILLET, J. L.; PÉREZ MONTIEL, J. (1998): *Curso sobre resolución alternativa de conflictos (arbitraje, conciliación)*. Generalitat Valenciana, Conselleria de Benestar Social. Pàgina 31.

³¹ Per poder accedir a la informació dirigiu-vos a: <http://lema.rae.es/drae/?val=conciliar>. Darrera visita 10/07/2015.

³² Número de referencia: BOE-A-1881-813.

³³ Número de referencia: BOE-A-2000-323.

El tercer interventor del procés l'anomenarem conciliador, la funció del qual no serà resoldre les diferències, sino compondre i ajustar l'ànim de qui es troba en confrontació i mantenir posicions contràries, sense que se li atribueixin facultats per imposar cap decisió a les parts del conflicte.

També podem fer un breu apunt sobre la conciliació en l'àmbit laboral³⁴. Tot hi que el procediment laboral s'inicia amb la presentació de la demanda, la llei exigeix una sèrie de requisits previs englobats sota el títol de "la evitació del procés". En certes ocasions, cal complir amb ells per la tramitació del procés laboral, de tal manera que aquest no podria iniciar-se sense el seu compliment. La conciliació laboral és un d'ells, que opera, per tant, com a *conditio sine qua non* de l'admissibilitat de la demanda³⁵. Aquest sistema té per finalitat la descarrega de treball dels òrgans jurisdiccionals i evitar la excessiva judicialització dels conflictes laborals. Per contra, existeixen una sèrie de processos laborals en els que la conciliació prèvia a la via judicial no és obligatòria. Aquests els trobem regulats en l'article 64 LJS segons la redacció donada per l'article 22.1 LEMURMEL³⁶.

Troblem tres òrgans conciliadors³⁷. En primer lloc, el servei administratiu corresponent a la legislació de cada Comunitat Autònoma; en segon lloc, els Òrgans creats pels acords interprofessionals o convenis col·lectius³⁸; i finalment, la Comissió paritària del conveni col·lectiu³⁹.

³⁴ La conciliació prèvia a la via judicial ve regulada en els articles 63 a 68 de la *Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la jurisdicción social*. Número de Referència 245, de 11/10/2011 (BOE-A-2011-15936).

³⁵ Els requisits previs per a la tramitació del procés laboral són: "*La conciliación o mediación previa a la vía judicial celebrada ante el servicio correspondiente o ante el órgano que asuma dichas funciones al amparo de los acuerdos interprofesionales o convenios colectivos del artículo 83 ET o los acuerdos de interés profesional de los artículos 13 y 18.1 LETA*". Com ens estableixen MARTÍNEZ ABASCAL, VICENTE-ANTONIO Y HERRERO MARTÍN, JOSÉ BERNADO (2012): *Curso de Derecho del Trabajo*. Editorial TECNOS. Pàgina 1091.

³⁶ Al respecte, us podeu dirigir a MARTÍNEZ ABASCAL, VICENTE-ANTONIO Y HERRERO MARTÍN, JOSÉ BERNADO (2012): *Curso de Derecho...* Ob. cit., Pàgina 1092 i 1093.

³⁷ Ho trobem establert en l'article 63 de la *Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la jurisdicción social*. Número de Referència 245, de 11/10/2011 (BOE-A-2011-15936).

³⁸ L'article 82.2 i 3 de l'Estatut de Treballadors faculta a les organitzacions sindicals i associacions empresarials més representatives a elaborar acords sobre matèries concretes, entre les quals s'inclueix la solució extrajudicial de conflictes laboral.

³⁹ "*Los convenios colectivos pueden establecer como requisito previo a la vía judicial el planteamiento de la divergencia ante la Comisión paritaria*". Com ens explica MARTÍNEZ ABASCAL, VICENTE-ANTONIO Y HERRERO MARTÍN, JOSÉ BERNADO (2012): *Curso de Derecho...* Ob. cit., Pàgina 1093.

Arribats a l'acord, és a dir a l'acta de conciliació, en cas que aquest fos incomplert es podrà executar per si mateix, ja que aquesta constitueix títol per iniciar les accions executives pels mateixos tràmits que la execució de sentències sense necessitat de ratificació davant el jutge o tribunal⁴⁰.

Finalment, si fos necessària la impugnació dels acords arribats mitjançant la conciliació laboral, aquest podrà ser impugnat tant per les parts firmants de l'acta com per qui pogués patir perjudici per aquell.

3.1.3. Mediació

3.1.2.1. Concepte i característiques

És difícil pretendre delimitar què és o què no és la mediació molt probablement perquè es tracta d'una institució jurídica de recent introducció en el nostre ordenament jurídic. De fet la mediació té diversos reflexos normatius en cada un dels ordres jurisdiccionals espanyols. Però del que podem estar ben segurs és que és, i ha estat, una forma de desenvolupar i solucionar conflictes⁴¹.

Amb tot, la podem definir com un sistema flexible de resolució de conflictes que permet a les parts en disputa una solució prèvia a lo que hagués constituït un litigi. En altres paraules, es tracta d'un procés en virtut del qual un tercer, el mediador, ajuda als participants en una situació conflictiva a la seva resolució, que s'expressa en un acord consistent, acceptat mutualment per les parts i escripturat⁴² de manera tal que permet, de ser necessari, la continuïtat de les relacions entre les persones involucrades en el conflicte. La mediació ofereix a ambdues parts una oportunitat de guanyar una major comprensió del seu conflicte, i a la vegada limitar el cost que implica un procediment judicial complet.⁴³

⁴⁰ Ho trobem establert en l'article 68.2 de la *Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la jurisdicción social*. Número de Referència 245, de 11/10/2011 (BOE-A-2011-15936).

⁴¹ Fragment basat en BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación escolar*. Primera edició. Barcelona: Octaedro. Pàgina 14.

⁴² Ens referim a fer constar un acte o un negoci jurídic en una escriptura pública. Definició extreta del Diccionari de la Real Acadèmia Espanyola.

⁴³ Pel fet de tractar-se d'un sistema de recent creació, no existeix una unanimitat a la hora d'exposar un concepte, cada autor aporta la seva pròpia conceptualització del terme. Així doncs, la informació que ha

És just aquesta visió la que trobem recollida en la *Directiva 2008/52/CE de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles*, concretament en el seu article 3, on se'ns defineix la mediació com: “un proceso estructurado en el que dos o más partes en un litigio intenten voluntariamente llegar por sí mismas a un acuerdo sobre la resolución de su litigio con la ayuda de un mediador”⁴⁴.

Alguns dels elements als que la Directiva fa referència i que trobem en la mateixa definició són: la presència de dos o més parts en conflicte, una voluntarietat en el procés, un acord entre les parts, l'ajuda del mediador i l'escriptura del procediment. Aquesta definició també la trobem en la Llei Estatal 5/2012 i en la Llei Catalana 15/2009, que seran analitzades posteriorment en major profunditat⁴⁵.

L'essència en aquestes definicions i dels elements establerts per la Directiva, però, és l'autonomia de les parts, és a dir, elles mateixes han de veure que l'acord al que s'arriba ha de ser reconegut i satisfactori per totes dues; sabent des d'un primer moment que són ells, els interessats, els responsables i qui troben les possibles solucions al conflicte⁴⁶. Per tant, la mediació diposita en les parts la competència sobre la possibilitat d'assolir un acord que posi fi a la controvèrsia de manera que no perden en cap moment el control del resultat⁴⁷.

estat requerida i utilitzada per a poder formular una definició justa i clara del concepte de Mediació ha estat extreta en primer lloc, de MARTÍN DIÉZ, F., *La mediación: sistema complementario de Administración de Justicia*, CGPJ, Madrid 2010, pàgina 50. En el mateix sentit, és necessària la referència a: SOLETO MUÑOZ, H., *La mediación: método de resolución alternativa de conflictos en el proceso civil español*, en Revista Eletrônica de Direito Processual, núm. 3 (2009) pàgina 67. En segon lloc, s'ha fet referència a la conceptualització que ens ofereix John M. Hayner, ex president i fundador de l'Acadèmia de Mediadors Familiars dels Estats Units d'Amèrica, en el seu llibre *Fundamentos de la Mediación Familiar* (1995). Editorial GAIA. Pàgines 6 a 8. Finalment, s'ha de fer un petit esment a: [Mediationinternacional.eu/index.php/es/blog/98-que-es-la-mediacion](http://mediationinternacional.eu/index.php/es/blog/98-que-es-la-mediacion). Darrera visita 14/07/2015.

⁴⁴ Informació extreta de la pàgina web oficial de la Unió Europea, referent a la Directiva 2008/52/CE del Parlament Europeu i el Consell, en data de 21 de Maig de 2008, contingut que es basa en certs aspectes de la mediació en assumptes civils i mercantil. Per la seva consulta: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:ES:PDF>. Última visita: 15/07/2015.

⁴⁵ Veure epígraf 4.2 i 4.3.

⁴⁶ Al respecte vid. CENDRERO MELGUIZO, T. (2006): *Mediación Familiar: experto en...* Ob. cit., Pàgines 101-104.

⁴⁷ Tal i com indica CARRETERO MORALES, E. *La necesidad de cambios en los modelos de solución de conflictos*, cap. 3 obra *Mediación y resolución de conflictos Técnicas y ámbitos*.

Per tant, parlem de la mediació com una eina pel diàleg, el retrobament interpersonal i la recerca de solucions pacífiques als conflictes ocasionats. En la mesura que la finalitat del procés és l'acord i la resolució del conflicte, lo que es pretén al llarg del mateix és negociar, i per això és necessari poder exposar i defensar amb arguments, aquella solució que més convindria a ambdues parts⁴⁸.

Un fet que queda remarcant és la perspectiva que la mediació es troba fortament vinculada al conflicte que és objecte o pot ser objecte del procés. Aquest conflicte és un fet inherent a la interacció humana perquè la diferència d'opinions, desitjos e interessos són inevitables entre les persones⁴⁹; i la resolució de forma pacífica dels mateixos acata un gran repte per la societat actual⁵⁰.

També és rellevant fer un breu apunt sobre la figura de la persona mediadora, que serà abordada en els següents punts. Aquesta es pot definir, com aquella persona que contribueix a la disminució de les hostilitats, a la millora de la comunicació, a l'argument del conflicte, a la renovació de les relacions interpersonals, a fomentar el pensament creatiu i a modelar el treball cooperatiu per a l'obtenció de consens⁵¹.

Els acords⁵² als que arriben les parts amb l'ajuda del mediador es poden formalitzar per escrit mitjançant la redacció d'un document on es delinearan els termes de l'acord de forma detallada i concreta, sent estipulades les accions que ho duren a la pràctica i tenint eficàcia de contracte privat⁵³. Posteriorment a l'acord hi haurà un

⁴⁸ Necessària la lectura de: CENDERO MELGUIZO, T. (2006): *Mediación Familiar: experto en ...* Ob. cit., Pàgines 101-106.

⁴⁹ Al respecte vid. MUNNÉ, M. Y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la cultura de la mediación*. Editorial GRAÓ, de IRIF, S.L. Pàgines 11 a 16.

⁵⁰ Informació obtinguda de BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones...* Ob. cit., Pàgines 31 a 35.

⁵¹ Establert en SÁEZ VALCÁRCEL, V. y ORTUÑO MUÑOZ, P. (2007): *Alternativas a la judicialización de los conflictos: mediación*. Consejo General del Poder Judicial. Pàgina 92 a 94.

⁵² Tot lo relatiu als acords que es duguin a terme en mediació, ho trobem explicat en l'article 23, de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*. Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

⁵³ Convé aclarir que en l'article 25 de la vigent Llei de Mediació (5/2012) configura els acords establerts durant un procés de mediació amb títols equiparables als executius, tot i que, la força executiva s'obté a través de la protocol·lització notarial i això a pesar de la seva naturalesa extrajudicial. Per tant, els acords extrets de la mediació, no sols tenen validesa jurídica reconeguda sino que per executar-la se li ha d'aplicar la normativa pròpia dels títols executius jurisdiccionals prevista en la Llei d'Enjudiciament Civil.

seguiment per part del professional que contactarà amb les parts per saber si l'acord s'ha dut a terme, si s'ha de modificar o si s'han de canviar les circumstàncies que fan que no es compleixi.

En el cas que s'elevés a escriptura pública s'equipararia l'acord a una sentència, a efectes, és clar, d'execució. El contracte privat es presentarà per les parts a un notari acompanyat de la copia de les actes de la sessió constitutiva i del final del procediment sense que sigui necessària la presencia del mediador⁵⁴.

Quan comparem ambdós sistemes alternatius de resolució de conflictes, la mediació i el sistema judicial, tendim de forma inconscient a retractar la mediació com a part bona i el litigi com la part dolenta. Aquests judicis de valor, moltes vegades són molt simplistes, i no fan justícia a cap d'ambdós mètodes⁵⁵. En aquest sentit, la mediació no sempre és apropiada o en tot cas possible, e inclús quan ho és, algunes vegades no condueix a l'acord desitjat o simplement a un acord. Tenen limitacions, òbviament, i resultats molt diferents. El cert és, però, que en l'actualitat són molts els tribunals que apliquen procediments dirigits a obtenir un acord gràcies als beneficis de la mediació. Tot i així, les parts tenen dret a conèixer quines són les diferències entre el propi litigi i la mediació abans de quedar atrapats en llargs procediments judicials de confrontació, de manera que puguin escollir amb la suficient informació i sent conscients dels costos econòmics i emocionals que pot arribar a causar la obtenció d'un acord o una resolució favorable⁵⁶.

La mediació, de la mateixa manera que altres sistemes de resolució de conflictes extrajudicials, reuneix uns certs avantatges:

⁵⁴ Com molt bé ens estableix la Llei vigent 5/2012, de 6 de Juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils, en ell, concretament en el seu article 25, se'ns són establertes totes i cada una de les formalitats del títol executiu. La llei catalana, però, no fa cap referència a aquest aspecte.

⁵⁵ Reflexió extreta i compartida amb MEJÍAS GÓMEZ, J. F.; TENA FRANCO, Mª I.; BARONA VILAR, S.; MÓNER ROMERO, A.; COLVÉ MILLET, J. L.; PÉREZ MONTIEL, J. (1998): *Curso sobre resolución alternativa de conflictos (arbitraje, conciliación)*. Generalitat Valenciana, Conselleria de Benestar Social. Pàgina 26.

⁵⁶ Informació extreta i consultable en: PARKINSON, L. (2005): *Mediación Familiar, teoría y práctica...* Ob. cit.,. Pàgines 25 a 26.

- a) El primer d'ells és la rapidesa, parlem de la resolució de conflictes i obtenció d'acords en poques setmanes sense la necessitat de tardar els anys que implica el procés judicial.
- b) En segon lloc, la confidencialitat⁵⁷. Com ja s'ha indicat en la descripció del concepte, el procés de mediació es dur a terme de manera privada i ambdues parts participants es comprometen a no divulgar lo manifestat en les reunions. El mitjà és la signatura de l'acord de confidencialitat.
- c) En tercer lloc trobem la informalitat i la flexibilitat. Sabem que el procés té una estructura, però es duu a terme en un clima més relaxat, els participants expliquen les seves necessitats, s'escolten l'un a l'altre i ho fan mitjançant les seves pròpies paraules i són ells mateixos qui arriben a la solució. Mentre que en la litigació es tracta a les parts com a adversàries, qui defensa i exposa els pensaments de les parts són els advocats, provocant una polarització de l'acció i obligant a les parts a confiar en els seus defensors per aconseguir els seus objectius.
- d) Un dels més importants en els temps que corren, evidentment, és el factor econòmic. Els serveis que ofereixen són molt menys costosos i si se'l compara amb el que implica un litigi dins del sistema de tribunals ordinaris, a més de la novetat de les taxes imposades pel govern⁵⁸. Per tant, escollint la mediació s'evitarien o es reduirien els costos legals.

⁵⁷ La confidencialitat la tenim regulada dins la Llei vigent de Mediació 5/2012, de 6 de juliol, relatiu a la mediació en assumptes civils i mercantils, concretament la trobem en l'article 9. *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*. Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

⁵⁸ Ens referim a la Llei vigent 10/2012, de 20 de novembre, per la qual es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia i de l'Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses. Segons el seu article 1 l'àmbit d'aplicació serà en la potestat jurisdiccional en les ordres civil, contenciós-administratiu i social, tenint caràcter estatal i serà exigible per igual en el territori nacional en els supòsits que estableixi dita llei, sense perjudici de les taxes i demés tributs que puguin exigir les Comunitats Autònomes en l'exercici de les seves respectives competències financeres, les quals no podran gravar el mateix fet imposable. Es poden dirigir a: http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2012/11/21/pdfs/BOE-A-2012-14301-C.pdf.

- e) Un altre aspecte rellevant és la neutralitat⁵⁹, que podríem considerar que el tenen les dos vies, però per tot lo vist en aquest treball sabem que el mediador és un tercer neutral, fet que implica el deure de abstenir-se de comportaments que poguessin derivar en avantatges o desavantatges per alguna de les parts o influir sobre el desenvolupament o resultat dels conflictes. En definitiva, significa l'obligació pel mediador de no afavorir cap de les parts en perjudici de l'altre.
- f) Finalment, el factor d'èxit, si fem cas de les estadístiques⁶⁰, són els resultats del procés. Aquests són molt satisfactoris, ja que són les mateixes parts les que des de un bon principi es comprometen a assumir les responsabilitats de complir amb l'acordat. A més, les decisions consensuades solen ser més duradores que no pas les que són imposades per una persona externa⁶¹.

3.1.3.2. Mediator

És una de les peces clau del procés de mediació. El mediador, d'acord amb l'article 3 de la Directiva de 2008, és tot tercer a qui es demana que porti a terme una mediació de forma eficaç, imparcial i competent, independentment de la seva denominació o professió en l'Estat membre en qüestió i de la manera en que hagi sigut

⁵⁹ La neutralitat la tenim regulada dins la Llei vigent de Mediació 5/2012, de 6 de juliol, relatiu a la mediació en assumptes civils i mercantils, concretament la trobem en l'article 8, on se'ns explica que: “*les actuacions de mediació es desenvoluparan de forma que permetin a les parts en conflicte arribar per si mateixes a un acord de mediació, actuant el mediador d'acord amb lo que disposa l'article 13*” (relatiu a les actuacions del mediador). Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

⁶⁰ En aquest cas hem de fer referència a *Comprehensive Peer Mediation Evaluation Project*, projecte de investigació dirigit a analitzar l'eficàcia dels procediments de la mediació, concretament es dur a terme durant dos anys (1995 – 1997). I també la seva referència en el llibre: BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y experiencias*. Paidós Educador. Pàgines 47 a 50. A més, seguint amb aquesta línia, podem denotar els percentatges que ens ofereix el diari *20 minutos*, en ell se'ns estableix que el 80% dels que acudeixen de forma voluntària a un procés de mediació arriben a un acord, un percentatge d'èxit en la solució dels conflictes que no arriba al 20% quan els casos es remeten pel jutge. Us podeu dirigir per veure el text íntegra a: <http://www.20minutos.es/noticia/2034590/0/procesos-mediacion-voluntario/familias-trabajo-vecinos/acuerdo/>. Darrera visita: 12/08/2015.

⁶¹ Informació basada en les interpretacions de: PARKINSON, L. (2005): *Mediación Familiar, teoría y práctica...* Ob. cit.,... Pàgines 25 a 26.

designat o se li hagi sol·licitat que porti a terme la mediació⁶², que, com s'apunta al mateix article, podrà inclús ser un Jutge, però mai el competent de l'assumpte⁶³.

Serà ell qui actuarà com a canalitzador de la comunicació entre les parts, sense implicació personal ni influència sobre el conflicte, serà un tercer totalment independent e imparcial⁶⁴. El seu paper en tot moment serà el d'apropar les postures de les parts implicades en el conflicte per a que arribin a un acord, gestionant per sí mateixes la resolució de la controvèrsia de manera cooperativa⁶⁵. Per tant, no recomanarà a les parts cap solució concreta, a no ser que ens trobem en casos excepcionals i a sol·licitud de les parts; el seu treball es centrarà en mantenir un procés de negociació positiu i fluid.

Quant a la designació del mediador com a tal, serà ell mateix qui s'haurà d'assegurar de que posseeix la formació i la competència necessària per mediar en el cas concret abans d'acceptar la seva designació⁶⁶. D'això es desprèn una pregunta clara; Què és necessari per exercir de mediador? La resposta la trobem en l'article 11 de la llei vigent de mediació 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils i en el Reglament de desenvolupament aprovat pel Decret 135/2012, de 23 d'octubre, per ser inscrit en el registre de mediadors⁶⁷, en ells s'estableix que seran mediadores les

⁶² Tal i com es reconeix en el Preàmbul de la Llei 5/2012, *la figura del mediador es, de acuerdo con su conformación natural, la pieza esencial del modelo, puesto que es quien ayuda a encontrar una solución dialogada y voluntariamente querida por las partes.*

⁶³ Ho trobem establert en la mateixa Directiva 2008/52/CE del Parlament Europeu i del Consell, en data de 21 de Maig de 2008, relatiu a certs aspectes de la mediació en assumptes civils i mercantils. Vegeu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:ES:PDF>. Darrera visita: 12/08/2015.

⁶⁴ Els conceptes independència e imparcialitat que acompanyen al mediador, els trobem justificats en el Codi de Conducte Europeu per a Mediadors, concretament en el punt segon. En dit Codi s'estableixen una sèrie de principis, el compliment del qual es deixa a l'arbitri dels mediadors individuals, sota la seva pròpia responsabilitat. L'aplicació d'aquest és per a qualsevol mediació relacionada amb aspectes civils o mercantils. També, seguint la mateixa línia hem de fer referència al punt 3.2 del mateix Codi, en ell la imparcialitat la trobem desenvolupada al llarg del procediment. Aquest codi es pot trobar a: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_es.pdf A més, no sols trobem justificació en la legislació, sinó tots els autors determinen el mediador com independent i imparcial, un exemple el trobem en: BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit., concretament en les pàgines 19 a 21.

⁶⁵ Fets que trobem desenvolupats en l'art. 13 sobre l'actuació del mediador, corresponent a la Llei vigent 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civil i mercantils. Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

⁶⁶ Fets descrits en el Codi de Conducta Europeu pels Mediadors, concretament ho trobem establerts en el seu apartat 1.2.

⁶⁷ Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

persones naturals que es trobin en ple exercici dels seus drets civils, sempre que no li impedeixi la legislació a la qual poden estar sotmesos en l'exercici de la seva professió. A més haurà d'estar en possessió del títol oficial universitari o de formació professional i contar amb una formació específica per l'exercir de mediador⁶⁸, finalment, haurà d'estar en la corresponent associació professional o ser membre d'una associació professional de mediació certificada pel Departament de Dret Civil, o dur a terme serveis com a mediador per l'administració⁶⁹.

El mediador, al igual que les altres figures, és responsable pels danys i perjudicis que els seus actes puguin ocasionar. Amb l'acceptació de la mediació els mediadors a complir fidelment el càrrec; en cas contrari, incorreria en responsabilitat pels danys i perjudicis que fossin causats⁷⁰. El perjudicat, tindrà acció directa contra el mediador i, en tot cas, contra la institució de la mediació que correspon amb independència de les accions de reemborsament que assistís a aquesta contra el mediador. La responsabilitat de la institució de mediació derivaria de la designació del mediador o del incompliment de les obligacions que incomplís⁷¹.

3.1.4. Conclusions

Havent establert els conceptes necessaris per a la comprensió del present treball, també cal remarcar que, tot hi els esforços realitzats pel sector jurídica tant en l'àmbit públic com en el privat, a Espanya segueix present en l'actualitat una gran confusió

⁶⁸ Per aconseguir més detalls sobre lo dit, ens podem dirigir a la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit de dret privat, la llei autonòmica catalana, concretament en el seu article 3, el qual té com a títol *Persones mediadors*, que a més de desenvolupar lo establert, també ens diu que el mediador podrà contar amb col·laboració de tècnics, per a que intervinguin com a experts, especialment en les mediacions entre més de dos parts. Aquests experts hauran d'ajustar-se als principis i regles de la mediació. Vegi: <http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2009-13567>. Darrera visita: 12/07/2015.

⁶⁹ Aquest últim requisit el trobem establert per l'Asociación Española de Mediación y Peritación Judicial: <http://www.mediacionyperitacion.com/mediaci%C3%B3n-leyes-requisitos-comunicados/requisitos-para-mediador-en-catalu%C3%B1a/>. Última visita: 12/07/2015.

⁷⁰ Ho trobem establert en la vigent Llei de mediació 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils, concretament en el seu art. 14, on se'ns explica la responsabilitat del mediador. A més, seguint aquesta línia em de fer referència a l'article 11.3 d'aquesta mateixa llei, on ens diu que el mediador haurà de subscriure's a una assegurança o garantir equivalentment que cobriria la responsabilitat civil derivada de la seva actuació en els conflictes que intervingués. Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

⁷¹ Art. 1903 Codi Civil Espanyol.

entre les institucions d'arbitratge i mediació, ja que existeix la convicció que ambdós mots són sinònims quan, en realitat, aquests termes representen jurídicament a dos institucions diferents que tenen una normativa, un procediment i un efecte diferent⁷².

Així doncs, podem denotar algunes d'aquests diferències. En l'arbitratge, l'àrbitre tindrà l'obligació de resoldre el conflicte basat en la seva pròpia decisió, emesa mitjançant el laude, el qual serà d'obligatori compliment per a les parts tot, tenint els efectes executius propis de qualsevol sentència judicial; en canvi, en la mediació, el mediador es limitarà a aproximar les postures de les parts per a que siguin elles mateixes de forma voluntària qui arribin a l'acord, el qual eventualment se li podrà atribuir eficàcia executiva mitjançant la seva elevació en escriptura pública. Tots dos comparteixen, però, alguns avantatges, com la rapidesa, la confidencialitat i la flexibilitat del procediment.

Tanmateix com l'arbitratge, la conciliació obté una sèrie de diferències amb la mediació. Però, en aquest cas, la diferenciació d'aquests dos conceptes és més difícil, ja que és molt més fàcil trobar similituds entre ells. D'altra banda, la diferència clau entre la conciliació i la mediació, radica en que el conciliador té la capacitat de prendre decisions, tot hi que no les executarà; i el mediador ostenta una formació específica, mancant-li el poder a prendre decisions per a les parts i trobant-se sempre subjecte a un mètode a seguir. A més, la mediació és un procediment en que el mediador utilitza diferents tècniques i segueix en tot moment unes regles, mentre que la conciliació és la situació en que les parts poden arribar a un acord.

Si fem una ullada al dret comparat, podem denotar que no existeix una distinció real entre mediació i conciliació. Ambdós mots poden perfectament referir-se a la intervenció d'un tercer, en el cas a que ens referim, conciliador i mediador, per arribar a un acord, tanmateix a l'acord emprat entre les parts⁷³. De forma general, la conciliació

⁷² Pensament extret i compartit amb MEJÍAS GÓMEZ, J. F.; TENA FRANCO, Mª I.; BARONA VILAR, S.; MÓNER ROMERO, A.; COLVÉE MILLET, J. L.; PÉREZ MONTIEL, J. (1998): *Curso sobre resolución alternativa..* Ob. cit.,.. Pàgines 26 a 31.

⁷³ Un exemple que ens ofereix aquest punt de vista totalment clar, és la Llei francesa de 8 de Febrer de 1995, relativa a l'organització de la jurisdicció i el procediment civil, penal i administratiu; dins el qual s'utilitzen els mots conciliació i mediació sense establir distinció entre ambdues.

engloba a la mediació en els sistemes anglosaxons, i a més, es considera que l'activitat que dur a terme la conciliació és més intervencionista⁷⁴.

⁷⁴ Fet que trobem determinat en la pàgina oficial de la Unió Europea, concretament sobre la Red Judicial Europea, en matèria civil i mercantil, per a més informació us podeu dirigir a: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_eng_es.htm. Darrera visita: 12/08/2015.

4. MARC JURÍDIC

Una vegada contextualitzada la mediació en relació a la resta de sistemes extrajudicials de resolució de conflictes, en aquest apartat s'introdueix el marc jurídic referent a la mediació necessari per a situar-la en l'àmbit Europeu, Estatal, Autonòmic i Internacional. Concretament es desenvoluparà l'àmbit d'aplicació, els principis i les característiques pròpies de cada una i a continuació es posarà aquesta informació en relació a la mediació escolar.

4.1. Marc jurídic Europeu

En el marc jurídic Europeu hem de fer referència a la *Directiva 2008/52/CE del Parlament Europeu y del Consejo, de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles*⁷⁵.

Es configura com una norma de mínims, ja que estableix una sèrie de garanties necessàries pel bon desenvolupament del procés, respectant, és clar, l'autonomia dels Estats Membres, els quals configuraran la mediació de la forma que els hi sembli més apropiada.

Tanmateix, la relació que ens ofereix la Directiva entre la mediació i el procés judicial és contínua, per la qual intenta solucionar els problemes de la falta de regulació jurídica de la connexió entre la jurisdicció i la mediació que poguessin ser perjudicials perquè les parts es decidissin per aquesta segona via. Un exemple clar és l'art. 16 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*, el qual ens estableix que la sol·licitud d'inici de la mediació suspèn la prescripció d'accions fins la data en que consti la recepció de dita sol·licitud pel mediador, o el dipòsit davant la institució de mediació en el seu cas, article 4.1 de dita llei.

⁷⁵ Visitar: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:Es:PDF>.
Darrera visita: 12/08/2015.

4.1.1. Àmbit d'aplicació

La Directiva és aplicable als conflictes civils i mercantils i transfronterers, entenent-los com aquells en què una de les parts almenys estigui domiciliada o resideixi habitualment en un Estat Membre diferent de l'Estat Membre de qualsevol de les parts. No s'aplicarà en particular als àmbits fiscals, duaner o administratiu, i en la responsabilitat de l'Estat per actes o omissions en l'exercici del seu poder públic⁷⁶.

El primer país que va implementar aquesta Directiva fou Itàlia, mitjançant Decret legislatiu 28/2010 i el Decret de 6 de juliol de 2011. En ells es va imposar la mediació com a requisit previ al procés i se li dona la facultat al mediador de proposar una solució al conflicte, ara bé, sempre que les part ho hagin sol·licitat prèviament de mutu acord. En cas que fos així, el mediador té la obligació d'informar què comportaria en matèria de costes en cas de la no acceptació de dita proposta i la posterior utilització de la via judicial.

Tot hi així, el Decret italià fou anul·lat mitjançant la Sentència de 24 d'octubre de 2012 per la Cort Constitucional, però el juny de 2013 la llei torna a donar cobertura a la norma⁷⁷.

4.1.2. Principis

Com ja s'ha tractat en un punt anterior⁷⁸, en l'article 3 de la present Directiva trobem la definició de mediació. A més, en aquest mateix article se'ns estableix que els Estats Membres donin el seu consentiment perquè els tribunals suggereixin a les parts recórrer a aquesta modalitat, encara que no pot ser de forma obligatòria. No ens ofereix una distinció entre mediació privada o pública, però n'exclou la judicial⁷⁹.

⁷⁶ Basat en l'article 1.2 de la *Directiva 2008/52/CE del Parlamento Europeo y del Consejo de 21 de mayo de 2008 sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos Civiles y mercantiles*. Us podeu dirigir a: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:Es:PDF>. Darrera visita 15/08/2015.

⁷⁷ Ho trobem establert en SÁEZ VALCÁRCCEL, V. Y ORTUÑO MUÑOZ, P. (2007): *Alternativas a la judicialización de los conflictos: mediación*. Consejo General del Poder judicial. Pàgina 27.

⁷⁸ Punt 3.1.3.1 Concepte i característiques de la Mediació.

⁷⁹ Article 3 a en l'incís final: “*Incluye la mediación llevada a cabo por un juez que no sea responsable de ningún procedimiento judicial vinculado a dicho litigio*” i en l'article 5.

La Directiva demana al Estats Membres que siguin ells els qui instaurin un procediment mitjançant el qual, sempre que les parts ho demanin, l'acord pugui ser confirmat per una sentència o resolució judicial⁸⁰.

Com es descriurà posteriorment la confidencialitat és un dels elements fonamentals en la mediació escolar, i aquí la Comissió, conscient d'aquest fet, preveu que en el procediment judicial les parts no podran presentar proves documentals ni orals, les quals estiguin relacionades amb la informació que ha estat presentada o obtinguda en la mediació⁸¹. Tanmateix, trobem dos excepcions en l'article 7.2; l'existència de raons imperioses d'ordre públic i quan la revelació del contingut de l'acord resultant de la mediació sigui necessària per executar o posar en pràctica l'acord al que s'ha arribat.

També des de la perspectiva de protecció per a les parts, la Directiva exigeix als Estats Membres que vetllin per a que aquestes no tinguin dificultat a l'hora d'iniciar un procediment tant judicial com extrajudicial després d'haver accedit a una mediació, evitant d'aquesta forma els terminis de caducitat i prescripció⁸².

Ens senyala en la seva consideració (16) que *“los Estados miembros deben promover, por los medios que consideren adecuados, la formación de mediadores y el establecimiento de mecanismos eficaces de control de calidad relativos a la prestación de servicios de mediación”* i en el seu article 4 estableix la qualitat de la mateixa

⁸⁰ Com ho trobem establert en l'article 6.1 i 2 de la *Directiva 2008/52/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles*: 1) *Los Estados miembros garantizarán que el hecho de que las partes que opten por la mediación con ánimo de solucionar un litigio no les impida posteriormente iniciar un proceso judicial o un arbitraje en relación con dicho litigio por haber vencido los plazos de caducidad o prescripción durante el procedimiento de mediación.* 2) *Lo dispuesto en el apartado 1 se entenderá sin perjuicio de las disposiciones sobre plazos de caducidad o prescripción incluidas en los acuerdos internacionales en que sean partes los Estados miembros.*

⁸¹ En aquesta línia ens ho descriu l'article 7.1 de la *Directiva 2008/52/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles*: *Dado que la mediación debe efectuarse de manera que se preserve la confidencialidad, los Estados miembros garantizarán, salvo acuerdo contrario de las partes, que ni los mediadores ni las personas que participan en la administración del procedimiento de mediación estén obligados a declarar, en un proceso judicial civil o mercantil o en un arbitraje, sobre la información derivada de un procedimiento de mediación o relacionada con dicho proceso.*

⁸² Fets establerts en l'article 8.1 de la *Directiva 2008/52/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles.*

mediació. Per tant, la confidencialitat, la formació i la voluntarietat són principis clau en la Directiva europea.

4.1.3. Codi de conducta Europeu per a mediadors

El Codi de Conducta Europeu per a mediadors⁸³ estableix una sèrie de principis el compliment dels quals es deixa al lliure arbitri dels mediadors, evidentment sota la seva pròpia responsabilitat. El seu àmbit d'aplicació és circumscrit als assumptes civils i mercantils.

En aquest Codi de conducta trobem detallada la competència, la designació, els honoraris i la promoció dels serveis del mediador. També trobem aclariments respecte a la seva independència i imparcialitat. I en el seu tercer apartat s'estableix els passos del procediment. Finalment, fa una breu menció a la confidencialitat que regeix el procés.

4.2. Marc jurídic Estatal

El dia 27 de desembre de 2013 fou publicat en el BOE, el *Real Decreto* 980/2013, de 13 de desembre, por el que se desarrollan determinados aspectos de la Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles⁸⁴, que, junt a la Llei 5/2012⁸⁵ a la que es refereix i desenvolupa, ve a consolidar definitivament la institució de la mediació civil i mercantil en l'ordenament jurídic espanyol.

L'Estatut del Mediador s'ha definit amb relativa claredat en el títol III de la Llei 5/2012, que determina quins han de ser els requisits que s'han de complir per a poder desenvolupar professionalment la posició de mediador, així com, els principis que han de regir en la seva activitat i la seva responsabilitat civil.

⁸³ Poden accedir al document: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_es.pdf. Darrera visita: 12/08/2015.

⁸⁴ Referència del BOE número 310, de 13 de desembre de 2013.

⁸⁵ Referència del BOE número 162, de 7 de juliol de 2012.

4.2.1. Àmbit d'aplicació

En l'article 2 de la Llei 5/2012 ens diu que és d'aplicació a les mediacions en assumptes civils o mercantils, inclosos els conflictes transfronterers, sempre que no afectin a drets i obligacions que no estiguin a disposició de les parts. A més, en el mateix article, concretament en el seu segon apartat, es preveuen excepcions a l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei, concretament: la mediació penal, la mediació amb les Administracions públiques, la mediació laboral i la mediació en matèria de consum. Per tant, segueix la llei espanyola la disposició de la Directiva europea.

La *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles* ens proporciona un marc genèric d'aplicació de la mediació, sense perjudici de lo que trobem establert per les Comunitats Autònomes en l'exercici de les seves competències, com veurem més endavant.

4.2.2. Principis

Troblem en el seu Títol II la enumeració dels principis informadors de la mediació, els quals ja han sigut establerts i desenvolupats anteriorment, ens referim al principi de voluntarietat de les parts, la lliure disposició, la imparcialitat del mediador, la neutralitat i la confidencialitat. Però cal dir, que a aquests principis se'ls hi afegeixen les regles que han de garantir i guiar l'actuació de les parts en el procés de mediació.

També és en l'àmbit autonòmic on es regula el procediment de la mediació, aquest el trobem en el Títol IV, on se'ns el presenta com un procés senzill i flexible. La norma es limita a establir els requisits necessàriament imprescindibles per donar validesa a l'acord buscat⁸⁶.

En el Real Decret 980/2013 s'incideix en la figura del mediador com a peça essencial del model e intenta apostar per la qualitat de la mediació, imponent una sèrie de requisits que aquest haurà de complir, per exemple, els mediadors hauran de realitzar

⁸⁶ Trobem la regulació de l'acord en l'article 23 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

una sèrie d'activitats de formació continua, de caràcter pràctic, almenys cada cinc anys, amb una duració total mínima de vint hores⁸⁷.

Tant la Llei 5/2012 com el Real Decret 980/2013 regulen una mínima part del mediador, pel que les institucions de mediació podran exigir, en el seu cas, més requisits dels que estableixen les citades normes per a la selecció dels seus mediadors.

La principal diferència amb la Directiva europea la trobem amb la voluntarietat, ja que el legislador espanyol ha optat per un procediment totalment voluntari, mentre que la Directiva ens dóna la possibilitat de que sigui obligatòria.

Com s'ha reiterat anteriorment la mediació és un procés voluntari⁸⁸, però quan existeixi un pacte per escrit, el qual expressi que es comprometen en cas de controvèrsies hagudes o per haver, a sotmetre's a mediació abans d'acudir al procés judicial o altre solució extrajudicial, la podríem considerar obligatòria, tot hi que ningú està obligat a mantenir-se en el procediment ni a concloure en un acord.

Per altra banda, ens parla de la formació del mediador, com sabem, aquest serà dut a terme mitjançant lo establert per l'estatut del mediador, el qual ha estat incorporat en la Llei 5/2012⁸⁹, concretament podran ser mediadors les persones naturals que es trobin en ple exercici dels seus drets civils, sempre que la legislació no li impedeixi. Evidentment, les persones jurídiques que es dediquin a la mediació hauran de designar per l'exercici a una persona natural que reuneixi els requisits anteriors. A més a més, el mediador haurà d'estar en possessió d'un títol oficial universitari o de formació professional superior i contar amb la formació específica per exercir la mediació. Finalment, necessitarà subscriure's a un segur o garantia que pugui cobrir en cas de necessitat la responsabilitat civil derivada d'actuacions en el conflicte que intervingui⁹⁰.

⁸⁷ Ho trobem establert en l'art. 6 del *Real Decreto 980/2013, de 13 de desembre*.

⁸⁸ La trobem recollida en l'art. 6 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

⁸⁹ En el seu Títol III.

⁹⁰ Ho trobem establert en l'art. 11 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

Quant al procediment per executar els acords, aquest el trobem en el Títol V, sense contradir les premisses que ja existeixen en el dret espanyol. Per tant, el legislador espanyol ha optat per l'escriptura pública.

4.3. Marc jurídic Autonòmic

A nivell nacional van ser les Comunitats Autònomes les primeres en legislar en base a la mediació. Concretament, Catalunya va ser la primera a legislar sobre la mediació familiar, ho va fer mitjançant la *Ley 1/2001, de 15 de marzo, de mediación familiar* derogada posteriorment per la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*⁹¹.

També existeixen normes sobre mediació familiar a Andalusia⁹², Aragó⁹³, Comunitat Valenciana⁹⁴, Castilla La Mancha⁹⁵, Castilla y León⁹⁶, Galícia⁹⁷ i Illes Balears⁹⁸, entre d'altres, però també cal destacar una en dret privat, que trobem a Cantàbria⁹⁹. Però hem preferit concentrar-nos i desenvolupar el present punt en Catalunya, àmbit territorial on s'estudiarà la mediació escolar.

4.3.1. Àmbit d'aplicació.

Si ens dirigim al preàmbul de dita llei, veiem que aquesta estableix que “*determinados conflictos surgidos en el ámbito de las comunidades y de las organizaciones que estructuran de una forma primaria la sociedad no pueden quedar*

⁹¹ Referència del BOE número 198, de 17 d'agost de 2009, pàgines 70785 a 70801 (BOE-A-2009-13567).

⁹² *Decreto 37/2012, de 21 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento de Desarrollo de la Ley 1/2009, de 27 de febrero, reguladora de la Mediación Familiar en la Comunidad Autónoma de Andalucía.*

⁹³ *Ley 9/2011, de 24 de marzo, de mediación familiar de Aragón.* (BOE-A-2011-8402)

⁹⁴ *Ley 5/2011, de 1 de abril, de la Generalitat, de Relaciones Familiares de los hijos e hijas cuyos progenitores no conviven.* Tot hi que, el Tribunal Constitucional té suspesa la vigència d'alguns articles, fins que s'hagi resolt el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Govern Central.

⁹⁵ *Ley 4/2005, de 24 de mayo, del Servicio Social Especializado de Mediación Familiar.* (BOE-A-2005-14493).

⁹⁶ *Ley 1/2006, de 6 de abril, de mediación familiar de Castilla y León.* (BOE-A-2006-7837).

⁹⁷ *Ley 4/2001, de 31 de mayo, reguladora de la mediación familiar.* (BOE-A-2001-12716).

⁹⁸ *Ley 14/2010, de 9 de diciembre, de Mediación Familiar de las Illes Balears.* (BOE-A-2011-976).

⁹⁹ *Ley 1/2008, de 8 de febrero, de mediación familiar.* (BOE-A-2011-7406).

excluidos del campo de aplicación natural de la presente ley” ja que han de tractar de corregir-se a través de les modalitats de mediació comunitària, social o ciutadana. Per tant, l'objectiu¹⁰⁰ buscat és ampliar l'extensió de la mediació a determinats conflictes tant civils com mercantils, els quals han de ser resols per la necessitat de les mateixes parts d'establir vincles futurs positius, desapareixent així, els problemes, dubtes i malestars que han creat els conflictes.

També preveu la millora de la preparació tècnica del mediador i la seva especialització¹⁰¹, recollint així, els principis bàsics del sistema, ens referim a la bona fe, la confidencialitat, la imparcialitat, la neutralitat i la voluntarietat¹⁰².

Troblem una sèrie de diferències entre la Llei catalana en contraposició amb la Directiva europea i amb la Llei estatal. Pel que fa a la duració del procediment la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado* en el seu article 17 ens estableix que no podrà accedir dels seixanta dies hàbils, prenen com a punt de partida la reunió inicial, tot hi que es podran prorrogar un màxim de trenta dies hàbils més; mentre que la Llei espanyola¹⁰³ en el seu article 20, la duració haurà de ser la més breu possible i les seves actuacions es concentraran en el mínim de sessions possibles, per tant, no ens estableix un temps determinat, i en el cas de la Directiva europea directament no se'ns és mencionada.

En quant a la confidencialitat, les tres legislacions tenen un punt en comú referent al impediment de participar en un procediment judicial o en un arbitratge declarant o aportant la informació que ha estat tractada en la mediació. Per altra banda, és la legislació espanyola la que ens ofereix un matisació més, concretament en l'article 9.1 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*, se'ns estableix que el procediment de mediació i la documentació utilitzada en el mateix serà confidencial, mentre que tant en la llei catalana com en la Directiva europea sols ens

¹⁰⁰ En l'article 2 de la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*, trobem l'objecte de la mediació, concretament, en el seu punt 1 se'ns estableix quin és l'àmbit que compren de forma específica.

¹⁰¹ Reflectit en l'article 3 de la present llei.

¹⁰² Comprés en el Títol II, concretament en els articles 5 a 9 de la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*.

¹⁰³ Ens referim *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

parla de la confidencialitat envers les persones que participen en el procediment, incloent, és clar, el mateix mediador.

Si ens dirigim a la figura del mediador, podem comprovar com en la Directiva europea parla de qualsevol tercer que porti a terme la mediació de forma eficaç, imparcial i competent, independentment de la seva denominació o professió, sols és necessari que hagi estat sol·licitat o designat com a tal¹⁰⁴, per altra banda, tan la llei espanyola¹⁰⁵ com la catalana¹⁰⁶ coincideixen en demanar un títol universitari i acreditar una formació específica en mediació, també en la llei espanyola se'ls hi és exigit subscriure's a una garantia que cobris la responsabilitat civil derivada de les seves actuacions. Com veurem posteriorment aquest fet portarà a discussió si un menor es pot considerar mediador o no.

Un altre particularitat a diferenciar és la prescripció, en la Directiva europea la trobem en l'article 8 el qual ens estableix que *“los Estados miembros garantizarán que el hecho de que las partes que opten por la mediación con ánimo de solucionar un litigio no les impida posteriormente iniciar un proceso judicial o un arbitraje en relación con dicho litigio por haber vencido los plazos de caducidad o prescripción durante el procedimiento de mediación”*, la forma de garantir-ho per la que ha optat el legislador espanyol la trobem en l'article 4 el qual conforme a l'article 16 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*, ens diu que es suspendrà la prescripció d'accions des de la data en la que consti la recepció de la sol·licitud al mediador, o el dipòsit davant la institució de mediació i es prolongarà fins la data de la firma de l'acord. Per altra banda, no trobem cap referència a la prescripció en la llei catalana, conduint-nos d'aquesta forma a utilitzar la llei espanyola.

Finalment, hem de parlar de l'execució de l'acord, la Directiva 2008/52/CE dóna la possibilitat als Estats membre de dotar de caràcter executiu el contingut dels acords escrits resultants de la mediació, en virtut de sentència, resolució o acte autèntic emanat

¹⁰⁴ Ho poden trobar en l'article 3 de la Directiva 2008/52/CE. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:Es:PDF>. Última visita: 12/08/2015.

¹⁰⁵ Les condicions per exercir com a mediador les trobem en l'article 11 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

¹⁰⁶ Les persones mediadores, títol de l'article 3 de la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*.

d'un òrgan jurisdiccional o altre autoritat competent¹⁰⁷ mentre que la llei espanyola ens estableix que les parts podran elevar a escriptura pública l'acord¹⁰⁸ i en quant a la llei catalana, aquesta no ens dóna cap solució concreta¹⁰⁹.

4.3.2. Llei 25/2010, del 29 de juliol del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, relatiu a la persona i a la família

Al parlar del marc jurídic autonòmic, no podem deixar de prestar atenció al Codi Civil català. L'article al que ens hem de dirigir la mirada és el 233.6 de la Llei 25/2010, de 29 de juliol del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, que fa referència a la mediació familiar. Observant en el seu punt primer podem denotar que els cònjuges en qualsevol fase del procediment e instància poden sotmetre's a la mediació, excepte en casos de violència familiar o masclisme. També el seu apartat segon fa referència als ja comentats principis de voluntarietat i confidencialitat. Seguidament, ens estableix que l'autoritat judicial podrà informar a les parts sobre el procés de mediació si considera que d'aquesta forma seria possible l'acord. Aquestes mateixes parts podran demanar de mutu acord la suspensió del procés (art. 233-6.4 CCc). Un cop arribat a l'acord pretès, s'hauran de sotmetre a l'aprovació judicial¹¹⁰.

4.4. Dret Comparat

És ben cert que cada vegada més la mediació va cobrant més força com a instrument de resolució de conflictes, especialment en l'àmbit familiar, i així ho podem observar en el dret comparat¹¹¹.

Podem detectar que a Califòrnia, des de el 1975 la mediació és un requisit obligatori per a poder presentar posteriorment demanda de divorci, igualment a Canadà

¹⁰⁷ Establert en el seu article 6 anomenat caràcter executiu dels acords resultants de la mediació.

¹⁰⁸ Extret de l'article 25 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

¹⁰⁹ Article 19 de la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado* referent als acords i comunicació del resultat de la mediació.

¹¹⁰ En els termes que estableix l'article 233-3 Del Codi Civil Català.

¹¹¹ Ho trobem explicat i justificat en MEJÍAS GÓMEZ, J. F.; TENA FRANCO, Mª I.; BARONA VILAR, S.; MÓNER ROMERO, A.; COLVÉE MILLET, J. L.; PÉREZ MONTIEL, J. (1998): *Curso sobre resolución alternativa de...* Ob. cit., Pàgina 26 a 31.

s'ha establert un servei de mediació familiar depenent del centre de protecció de joventut i de la infància¹¹². Però el país amb el que podem interrelacionar millor, tant de forma positiva com negativa, i ens servirà en els punts posteriors d'aquest treball, és Argentina.

La iniciativa de la mediació a Argentina vingué l'any 1991, concretament ens referim al Decret 1480/92¹¹³, inicialment pensat com un règim provisional, estipulat en una duració de cinc anys. En l'actualitat, la trobem regulada per la Llei 26.589/2010¹¹⁴ i pel Decret Reglamentari 1.467/2011¹¹⁵. En el seu article 2 veiem que la mediació és obligatòria amb caràcter previ al procediment judicial, exceptuant els processos d'execució, desallotjaments, accions penals, separació i divorci, entre d'altres.

Un fet destacable és que si les parts no arriben a un acord i presenten la demanda, el jutge que coneix de l'assumpte pot remetre novament les parts a mediació si així ho considera¹¹⁶. Per regla general, les parts han de comparèixer personalment. A més a més, per assistir a la mediació es requereix obligatòriament la pressència d'un advocat¹¹⁷, que s'encarrega de vetllar pels interessos i drets dels seus clients. El mediador que s'encarregarà del procés serà un professional de l'advocacia, amb tres anys d'experiència, que aproven els requisits de capacitat establerts reglamentàriament, superin l'examen pertinent i estiguin inscrits en el Registre Nacional de Mediació, sota la custòdia del Ministeri de Justícia. La resta de professionals sols poden intervenir en el sistema dissenyat per la llei, com a tècnics assistents de la negociació.

Sobre la confidencialitat, aquesta ha de constar en tots els documents en que s'hagi fonamentat la mediació¹¹⁸ i, no és necessari el seu pacte¹¹⁹. Quant a l'execució

¹¹² Com molt bé ens destaca MEJÍAS GÓMEZ, J. F.; TENA FRANCO, Mª I.; BARONA VILAR, S.; MÓNER ROMERO, A.; COLVÉE MILLET, J. L.; PÉREZ MONTIEL, J. (1998): *Curso sobre resolución alternativa de...* Ob. cit., Pàgina 26 a 31.

¹¹³ Poden accedir-hi a través del següent link: <http://infoleg.mecon.gov.ar/infolegInternet/anexos/5000-9999/9899/norma.htm>. Última visita 14/07/2015.

¹¹⁴ Tenen el document complet en: <http://www.infoleg.gov.ar/infolegInternet/anexos/165000-169999/166999/norma.htm>. Última visita 15/07/2015.

¹¹⁵ Trobaran el Decret a: <http://www.infoleg.gov.ar/infolegInternet/verNorma.do?id=187495>. Última visita: 15/07/2015.

¹¹⁶ Ho trobem establert en l'article 16 d) de la Llei 26.589/2010.

¹¹⁷ Com ens assenyala l'article 19 de la Llei 26.589/2010.

¹¹⁸ Extret de l'article 7 de la Llei 26.589/2010.

de l'acord, aquest serà equiparable al procediment d'execució de sentències, conforme a l'article 500 incís 4) del Codi Processal Civil i Comercial de la Nació¹²⁰.

Argentina no sols posseeix una llei de mediació, com hem vist en el paràgraf anterior, sinó que a més incorpora dins la *Ley de Educación Nacional* n°26.206¹²¹ la mediació escolar, ho fa mitjançant l'article 123 que "*el Consejo Federal de Educación fijará las disposiciones necesarias para que las distintas jurisdicciones dispongan la organización de las instituciones educativas de acuerdo a los siguientes criterios generales, que se adecuarán a los niveles y modalidades*" dins els quals s'inclou "*desarrollar prácticas de mediación que contribuyan a la resolución pacífica de conflictos*". A més, posseeix el "*Programa Nacional de Mediación Escolar*" creat per la Resolució n° 503 de Setembre del 2003, el qual ha estat inclòs en la llei anterior.

¹¹⁹ Mostrat a través de l'article 8 Llei 26.589/2010.

¹²⁰ Per a més informació es poden dirigir a: <http://www.infoleg.gov.ar/infolegInternet/anexos/15000-19999/16547/texact.htm>. Última visita: 14/07/2015.

¹²¹ Poden trobar dita llei en el següent link: <http://www.infoleg.gov.ar/infolegInternet/anexos/120000-124999/123542/norma.htm>. Darrera visita: 15/07/2015.

5. MEDIACIÓ ESCOLAR

En aquest punt, mostrarem els diferents elements que configuren la mediació escolar com una metodologia de resolució de conflictes escolars, això ho farem identificant la seva conceptualització, característiques, evolució i procediment. Però, sobretot, identificarem els conflictes que ens duen fins el retrobament de la comunicació entre les parts implicades.

5.1. Concepte i evolució

Cal establir que la mediació escolar, tal i com la coneixem en l'actualitat, rep un fort impuls cap a mitjans dels anys seixanta i principis del setanta als Estats Units d'Amèrica¹²², lloc on s'inicia gràcies als moviments per la pau i els grups religiosos, la raó primordial del seu naixement és l'augment de la violència en les aules, la qual porta a treballar de forma directa amb l'alumnat en la prevenció dels conflictes¹²³. Per tant, se li dona cert reconeixement quan és vista com un dels possibles mecanismes de resposta a la inquietud social.

A l'Estat Espanyol no és fins a finals dels anys vuitanta, fins hi tot, principis dels noranta, que emergeixen les primeres associacions i serveis de mediació. Des de llavors s'han desenvolupat programes de formació, investigació, difusió, agrupacions i serveis públics i privats. Val a destacar que, a Catalunya, la Direcció General de Justícia Juvenil de la Conselleria de Justícia de la Generalitat de Catalunya aplica programes de mediació i reparació a la víctima des del maig de 1990¹²⁴.

Ara per ara, l'àrea d'influència anglosaxona és la que compta amb més centres i serveis de mediació comunitària, familiar, escolar, laboral, penal i internacional, entre les modalitats d'aplicació més desenvolupades.

¹²² Trobem els orígens de la mediació en BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit.,. Pàgina 19 i 20.

¹²³ Informació extreta del Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 1.2, pàgina 502.

¹²⁴ En TORREGO, J. C. (2000): *Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores*. Primera edición. Editorial NARCEA. Pàgina 12 a 14, se'ns és explicada de forma breu la història de la mediació.

La mediació com a eina de diàleg i de retrobament interpersonal que pot contribuir a la millora de les relacions i a la recerca satisfactòria d'acord als conflictes, és la base de la qual parteix aquesta en l'àmbit escolar¹²⁵. L'orientació pedagògica específica de la mediació escolar correspon sobretot a les fases prèvies, a la formació de valors i educació en una cultura no violenta¹²⁶.

La mediació escolar *“es un proceso de diálogo que se realiza entre las partes implicadas con la presencia de un tercero imparcial que no debe influir en la resolución del conflicto, pero que facilita el entendimiento de las partes”*¹²⁷.

Ens trobem davant una forma flexible de resolució de conflictes, que permet a les parts en disputa una solució prèvia a lo que hagués constituït un litigi. Ofereix a les parts una oportunitat de guanyar una major comprensió del seu conflicte, i limitar el cost que implica un procediment legal complet. Per tant, la mediació pretén dotar de tot el protagonisme del procés a les parts implicades en ell, transmetent la responsabilitat d'apropar les posicions, de proposar solucions al conflicte, entendre les posicions de cada part i arribar a un acord¹²⁸.

Des d'un punt de vista d'estratègia per resoldre conflictes, la mediació escolar ha sigut utilitzada, en l'àmbit jurídic, tant en Dret Laboral, Dret Internacional, Dret de Família, entre d'altres, i fora d'aquest àmbit, el trobem en la Psicologia i recentment en la Pedagogia¹²⁹.

L'objectiu al que pretén arribar és ajudar als educadors i als estudiants a treballar el conflicte a través del diàleg¹³⁰ i com a conseqüència arribar a la prevenció de la

¹²⁵ Com molt bé ens estableix BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y...* Ob. cit.,. Pàgina 36.

¹²⁶ Poden consultar el seu desenvolupament en el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 1.3, pàgina 503

¹²⁷ Definició extreta de MUNNÉ, M. Y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de...* Ob. cit.,.Pàgina 13.

¹²⁸ Informació extreta de el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 1.3, pàgina 503.

¹²⁹ Informació extreta de MEJÍAS GÓMEZ, J. F.; TENA FRANCO, Mª I.; BARONA VILAR, S.; MÓNER ROMERO, A.; COLVÉE MILLET, J. L.; PÉREZ MONTIEL, J. (1998): *Curso sobre resolución...* Ob. cit.,.Pàgina 28.

¹³⁰ Objectiu establert no sols per la mediació sino també per a altres metodologies per a gestionar el conflicte escolar que complementen les habilitats i que persegueixen la col·laboració de tots els implicats

violència escolar en els centres educatius, ensenyar les estratègies i les habilitats necessàries per a desenvolupar la funció de la mediació en els conflictes i fomentar un clima socioafectiu¹³¹.

Quant a la regulació de la mediació escolar a Catalunya, hem de fer referència al *Decreto 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres escolars no universitaris de Catalunya*¹³², el qual, en la seva aplicació es percep una concepció de la mediació com un procés dirigit de forma directa a la resolució dels conflictes sorgits entre alumnes. En ell són regulats els òrgans de govern, coordinació i direcció dels centres educatius¹³³ i les competències en el marc del règim disciplinari¹³⁴ i, a més, assumeix les mesures de sensibilització i intervenció, en l'àmbit educatiu, que es va regular per la *Ley orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de medidas de protección integral contra la violencia de género*¹³⁵, sobre els drets i llibertats fonamentals i la igualtat efectiva entre homes i dones. Gràcies al mateix, també trobem entre les competències dels consells escolars la possibilitat de crear mesures que afavoreixin aquesta igualtat¹³⁶. Es recull, a la vegada, la intenció de potenciar aquesta resolució pacífica de conflictes que en altres àmbits del dret i de la convivència social s'han anat desenvolupant de forma més efectiva mitjançant els processos de mediació, tot incorporant entre les funcions i capacitats dels directors dels centres escolars la de garantir la mediació en la resolució de conflictes¹³⁷.

en el conflicte. Referència que trobem en: MUNNÉ, MARIA Y MAC-CRAGH, PILAR (2006): *Los principios de la cultura de la mediación*. Primera edición: Mayo del 2006. Editorial GRAÓ, de IRIF, S.L. Pàgina 12.

¹³¹ En TORREGO, J. C. (2000): *Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores*. Primera edición. Editorial NARCEA. Pàgina 15, trobem establerts els objectius generals de la mediació escolar.

¹³² Poden accedir i consultar el decret complet anomenat dirigint-se al següent link: <http://portaldogc.gencat.cat/utilesEADOP/PDF/4670/493855.pdf>. Darrera visita: 12/08/2015.

¹³³ Ho poden trobar en els articles 6 i 7 del *Decreto 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres escolars no universitaris de Catalunya*.

¹³⁴ El trobem comprés dins el Títol 4 (art. 29 a 33) del *Decreto 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres escolars no universitaris de Catalunya*.

¹³⁵ Referència del BOE número 313, de 29/12/2004 (BOE-A-2004-21760).

¹³⁶ Establert en l'article 8 de la *Ley orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de medidas de protección integral contra la violencia de género*.

¹³⁷ Ho trobem establert en la introducció del *Decreto 279/2006, de 4 de julio, sobre derechos y deberes del alumnado y regulación de la convivencia en los centros escolares no universitarios de Cataluña*.

Per tant, la mediació no es regula per la Llei 15/2009. No obstant, sembla que algun dels seus preceptes es podrien aplicar analògicament. Això provoca que cada centre reguli la mediació d'acord amb les seves conveniències.

5.2. Tipus de conflictes on aplicar la mediació escolar

El conflicte és una part de la vida que pot utilitzar-se com una oportunitat d'aprenentatge i creixement personal per part dels estudiants. Com sabem, el conflicte, moltes vegades, és inevitable, l'aprenentatge d'habilitats que permetin resoldre'ls serà educatiu i essencial per l'èxit a llarg termini dels joves¹³⁸.

En algunes vegades els mateixos estudiants poden resoldre les seves diferències amb ajuda d'altres companys, de manera inclús similar als mètodes que utilitzarien els adults. Però, animar als estudiants en disputa a resoldre les causes del conflicte que en un moment determinat els posa en contra, de manera col·laborativa, és, per lo general, un mètode més efectiu de prevenir futurs conflictes.

Així doncs, ens referim al conflicte en aquest àmbit com *“situaciones en las que dos o más personas entran en oposición o desacuerdo porque sus posiciones, intereses, necesidades, deseos o valores son incompatibles, o son percibidos como incompatibles, donde juegan un papel muy importante las emociones y sentimientos, y donde la relación entre las partes en conflicto puede salir robustecida o deteriorada en función de cómo sea el proceso de resolución del conflicto”*¹³⁹.

El viratge cap a una concepció més neutre del conflicte ens ha fet entendre que les situacions conflictives són del tot necessàries per al progrés personal i social, ja que posen èmfasis en aquells aspectes deficitaris del nostre entorn i de nosaltres mateixos, aspectes que intentem i podem superar.

¹³⁸ Informació extreta i consultable a: BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y...* Ob. cit., 36 a 37.

¹³⁹ Conceptualització extreta de BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit., Pàgina 37.

Hem pogut comprovar que actualment en aquest àmbit no tenim dades sobre el número i tipus de conflictes escolars que acaben en el procés judicial¹⁴⁰, però el que si hem pogut denotar és que en l'àmbit escolar el conflicte més comú va lligat a la violència¹⁴¹. Evidentment, hi ha diverses formes de violència, aquesta sobre les coses i entre les persones són les més habituals.

Quan parlem de violència sobre les coses ens podem referir per exemple les accions que desenvolupa un alumne quan trenca material escolar, ja sigui per que així ho vol o per venjança del càstig que se li ha sigut imposat prèviament pel seu mal comportament; però també quan destrueix objectes propietat d'un company per causar-li dolo o intimidació¹⁴².

En referencia a la violència escolar entre persones, tres són les modalitats principals que adopta: una és la violència del professor contra l'alumne; una altre, la de l'alumne contra el professor¹⁴³; i finalment, la tercera modalitat és la violència entre companys. Tot hi que aquesta última, a la vegada, pot presentar diferents casos depenen del dany causat, a destacar dos en concret: la física i la emocional. Per la millor comprensió, ens basarem en aquest punt en la violència entre companys¹⁴⁴.

A Espanya, hem denotat que casi tothom en algun moment de la seva etapa escolar ha patit el que denominem assetjament escolar. De cada deu estudiants entre els 12 i els 16 anys, vuit diuen haver sigut testimonis d'un acte tal entre companys. Però cal destacar que la major part acaben sent merament ocasionals, fet que ni molt menys justifica les actuacions, tot hi així, la pitjor part apareix quan degenera en l'anomenat

¹⁴⁰ Com ens determina el Llibre Blanc de la Mediació Escolar a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 7. Pàgina 560.

¹⁴¹ Podríem conceptualitzar-se com tota acció o omissió intencional que pot danyar o danya a tercers.

¹⁴² Extret de DÍAZ-AGUADO, M. J. (2006): *Del acoso escolar a la cooperación en las aulas*. Editorial PEARSON Prentice Hall. Pàgina 3 i 4.

¹⁴³ *Els docents demanen més recursos psicopedagògics per als centres*. Diari de Tarragona, data del 23 d'abril del 2015. En aquest article se'ns explica el succés que va ocorre en l'IES Joan Fuster de Barcelona, on un noi de 13 anys armat amb una ballesta, ganivets i un còctel molotov, va matar a un professor, en va ferir un altre i també a diferents alumnes.

¹⁴⁴ Com poden consultar a: BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y...* Ob. cit., Pàgina 38.

assetjament escolar¹⁴⁵, aquí les estadístiques són de tres alumnes de cada cent¹⁴⁶. Quant a l'informe sobre la violència escolar del defensor del poble en l'any 2000 afirma que el 60% dels alumnes d'educació secundària obligatòria diuen sentir temor casi tots els dies, sent alguns companys la causa en més gran mesura d'aquest temor. D'aquests el 15 o 20% no ho expliquen a ningú i entre el 12 i el 18% no reben ajuda. Tan sols entre el 10 o 15% ho expliquen i entre el 7 o 12% reben ajuda¹⁴⁷.

Per una millor comprensió, el terme assetjament (*bullying*) fa referència a un comportament repetitiu de fustigament e intimidació, les conseqüències del qual solen ser l'aïllament i la exclusió social de la víctima. Aquest és el terme més conegut i associat a la violència escolar.

Així doncs, podem determinar sota els intents de situar la incidència de l'assetjament permet arribat a la conclusió general de que es tracta d'un fenomen que forma part habitual de la cultura escolar, ja que al llarg de la vida escolar tots els alumnes sembla que hagin tingut contacte amb ell, en tots els seus papers, com a víctima, agressor o espectador, aquesta última de forma més freqüent¹⁴⁸.

5.3. L'estatut del mediador

Tanmateix, per saber qui pot ser mediador escolar, el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya ens mostra quatre actors diferenciats: els professors, el personal administratiu i de serveis del centre, familiars i alumnes. Però en la pràctica, s'intenta que la persona medidora es trobi en posicions de lo més semblants possibles a les

¹⁴⁵ Ens referim al *bullying*, el pare d'aquest concepte va ser Dan Olweus, el qual en l'any 1998 va definir l'assetjament escolar com *accions negatives que es produeixen de forma repetitiva en el temps, i considera que una acció com aquesta es produeix quan algú, de forma intencionada, causa un dany, fereix o incomoda a una altre persona*. L'agressió pot ser obra d'un individu o d'un grup. En qualsevol cas, per a poder parlar de *bullying* ha d'existir una relació de poder asimètrica.

¹⁴⁶ Informació extreta de Centro Reina Sofía (2005): *Violència entre companys en l'escola*, Informe d'Ángela Serrano e Isabel Iborra, Valencia, Centro Reina Sofía per l'Estudi de la Violència, sèrie de Document núm. 9.

¹⁴⁷ Estadístiques que poden veure recopilades i desenvolupades en TORREGO, J. C. (2006): *Modelo integrado de mejora de la convivencia. Estrategias de mediación y tratamiento de conflictos*. Editorial GRAÓ. Pàgina 12 a 14.

¹⁴⁸ Fets establerts i desenvolupats de forma més extensa en DÍAZ-AGUADO, M. J. (2006): *Del acoso escolar a la...* Ob. cit., Pàgines 11 a 15.

persones que formen les parts del procés¹⁴⁹. Tot hi que trobem autors que demanen que la persona que imparteixi la mediació sigui aliena del succés o que no tingui una relació amb les parts.

Habitualment, són els mateixos docents que s'han format com a mediadors, i en molts casos seran els que impartiran els continguts seleccionats a l'alumnat en el seu conjunt o només a aquells que practican la mediació als companys¹⁵⁰.

A més, el mediador escolar ha de presentar unes certes actituds per tal de que la mediació que dur a terme tingui l'èxit desitjat. La primera d'elles és la humilitat, és a dir, ha de saber en tot moment que la seva opinió personal no ha d'interferir en el procés. En segon lloc, trobem una de les característiques principals, no sols del mediador, sinó de la mediació en si, la imparcialitat, aquesta l'hem d'entendre com el treball que ha de desenvolupar el mediador per tal d'entendre ambdós postures adverses del procés i prenen, a la vegada, distància personal d'elles. En últim lloc, la paciència, davant conflictes realment complexos i sobretot de cara a aquells que s'ocasionen en l'adolescència¹⁵¹.

5.4. Els principis de la mediació

Quant a l'acord, en la mediació escolar, com hem vist, va lligat al procés d'aprenentatge dels enfrontats i, en tot cas, l'acord està subjecte a les normes educatives que limiten la varietat d'acords que els parts podrien pactar lliurement en un espai de negociació. Per aconseguir-ho és necessària la col·laboració de tots els assistents en el procés, parlem d'un altre requisit essencial de la mediació escolar, ja que si l'únic que treballa per aconseguir la mediació és el mateix mediador, aquesta no funcionarà, la participació d'ambdues parts acaba sent imprescindible¹⁵².

¹⁴⁹ Establert i desenvolupat en el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, punt 1.4, pàgina 504.

¹⁵⁰ Informació extreta i basada en: BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit., concretament en la pàgina 49, en el seu punt 3.5.

¹⁵¹ Informació extreta de MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la...* Ob. cit., Pàgina 23 i 24.

¹⁵² Fets que trobem desenvolupats en MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la...* Ob. cit., Pàgina 15 a 18.

Així doncs, el poder decisorí recau en les parts, però, s'ha de tenir en compte que el resultat d'una mediació no és obligatori, sinó voluntària, és a dir, cada participant per pròpia voluntat¹⁵³ pot decidir acceptar o no. Si la resposta fos negativa, la part objectora pot consentir en treballar per arribar a un acord, o bé, pot donar per acabat el procés i accedir a un altre sistema extrajudicial o directament a la via judicial. Però si acceptés l'acord i l'incomplís, la part afectada podria fer valer l'acord davant els tribunals ordinaris procedents. Els competents per conèixer els incompliments d'un acord de mediació si s'opta per la via judicial, la Llei de Mediació 5/2012, de 6 de juliol, reconeix concretament en el seu article 26 les següents dos formes; en primer lloc, l'execució dels acords conseqüents d'una mediació iniciada estan en curs un procés s'instarà davant del tribunal que homologui l'acord; en segon lloc, si es tracta d'acords formalitzats després d'un procés de mediació serà competent el Jutjat de Primera Instància del lloc en que s'hagués firmat l'acord de mediació¹⁵⁴.

Una altra característica fonamental que hauria de posseir la mediació escolar és la confidencialitat¹⁵⁵ que s'obté resolent els conflictes per aquesta via. Consisteix a no divulgar res sobre els fets coneguts en les sessions de mediació, sobre el seu desenvolupament o també pot consistir en mantenir en secret¹⁵⁶ la informació que es tracti en mediació¹⁵⁷. A més, les parts no podran sol·licitar que la persona, la qual ha actuat com a mediador en el procés, sigui cridada a declarar com a testimoni o pèrit dins un procediment judicial relacionat amb el conflicte que ha estat objecte de la mediació

¹⁵³ En quant a la voluntarietat del procés, aquesta la trobem regularitzada en la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*, concretament en el seu article 5, en l'apartat primer se'ns indica que la mediació es basa en el principi de voluntarietat, segons la qual les parts són lliures d'acollir-se a la mateixa o no, així com desistir d'ella en qualsevol moment. També cal fer referència a la llei espanyola (Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils), concretament en el seu article 6, en l'apartat primer se'ns indica que la mediació és voluntària, seguidament en el seu apartat segon ens parla de la bona fe en el procés, entesa com a clàusula, de la qual sorgiran efectes inclús quan la controvèrsia, objecte del procés, es basi en la validesa o existència del contracte en que el consti; finalment, en l'apartat tercer, ens remarquen aquesta neutralitat, indicant que ningú està obligat a mantenir-se en el procediment de mediació, ni molt menys a arribar a un acord.

¹⁵⁴ D'acord amb lo previst per l'apartat 2 de l'article 545 de la Llei d'Enjudiciament Civil.

¹⁵⁵ L'ha trobem també remarcada en l'article 7 *Directiva 2008/52/CE del Parlamento Europeo y del Consejo de 21 de mayo de 2008 sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos Civiles y mercantiles*.

¹⁵⁶ Establert d'aquesta forma en l'article 13.1 de la LMF catalana de 2001, derogada per la Llei de mediació en l'àmbit del dret privat, en el seu article 7.1 del qual defineix la confidencialitat, en un sentit negatiu, com l'obligació de no revelar les informacions que sàpiguen com a conseqüència de la mediació.

¹⁵⁷ Ho trobem en el Codi de conducta europeu per a mediadors, en l'apartat 3, estableix que el mediador *ha d'observar la confidencialitat sobre qualsevol informació, relativa a la mediació, inclòs el fet que existeixi o hagi tingut lloc*.

practicada¹⁵⁸. A més, el fet que la mediació sigui confidencial tampoc permet tot tipus d'acords, ja que el mediador escolar, sigui de la pròpia institució o externa a ella, té un mandat educatiu que ha de reflectir en l'acord.

Tanmateix, les parts no podran sol·licitar que la persona, la qual ha actuat com a mediador en el procés, sigui cridada a declarar com a testimoni o pèrit dins un procediment judicial relacionat amb el conflicte que ha estat objecte de la mediació practicada¹⁵⁹. A més a més, em d'entendre la confidencialitat com un deure¹⁶⁰, una obligació o un caràcter de la informació de les sessions de mediació, relacionat estretament amb el secret professional. La forma en que es du a terme és mitjançant la firma d'un acord de confidencialitat. Així doncs, el mediador s'ha d'assegurar abans del començament de la mediació que les parts hagin comprès i hagin acordat expressament les condicions d'inici de la mediació, que inclou en especial les disposicions relatives a l'obligació de confidencialitat, com així suggereix el Codi de conducta europeu per a mediadors, apartat 3.1, paràgraf segon¹⁶¹.

5.5. Aplicació de la mediació en centre escolars

Un cop explicada la mediació escolar, en aquest apartat indagarem sobre l'aplicació d'aquesta en els centres escolars, prenent com a punt de partida la situació històrica del procediment de mediació, parlant és clar dels set elements de la negociació col·laborativa de Harvard, seguidament de la part teòrica de l'aplicació fins arribar a una part més actual, pràctica i crítica.

¹⁵⁸ Fets que es poden provar mitjançant els articles 416 i 417 de la Llei d'Enjudiciament Criminal i l'article 371 de la Llei d'Enjudiciament Civil.

¹⁵⁹ Fets que es poden provar mitjançant els articles 416 i 417 de la Llei d'Enjudiciament Criminal i l'article 371 de la Llei d'Enjudiciament Civil.

¹⁶⁰ Examinar article 7.4 i 16.1 de la Llei de mediació en l'àmbit del dret privat de Catalunya, també és necessari fer referència seguidament a la doctrina de SERRANO ROMERO, J.F. (2009): *La mediación en Cataluña, tres el Proyecto de Ley de Mediación en el ámbito del derecho privado. Actualidad Civil*. Núm. 4, pàgina 391.

¹⁶¹ Ho trobem establert pel Memoràndum explicatiu del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, en la Recomanació (98), de 21 de gener de 1998, sobre mediació familiar, apartat número 42. Vegeu: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=461347&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864>. Darrera visita: 12/08/2015.

5.5.1. Procediments

Com hem pogut veure fins el moment, el procés de mediació es caracteritzarà per ser un procés educatiu, voluntari, confidencial, col·laboratiu i amb un poder de decisió per a les parts implicades.

En sentit ampli, partim de que els inicis de la mediació foren als Estats Units d'Amèrica, és concretament en Harvard, on a partir de la negociació col·laborativa, a través de múltiples obres, s'inicia el camí de les tècniques per a la millora del procés de mediació, aquestes basant-se en set elements¹⁶². És cert, però, que posteriorment diferents escoles de mediació es sumaren i aportaren més mètodes a la descrita¹⁶³.

Amb el fi de poder proporcionar un millor contingut per la correcta comprensió del procediment de la mediació escolar actual, hem cregut necessari, mostrar els set elements de la negociació col·laborativa de Harvard, la qual influeix i és base de l'estructura del procés de mediació escolar.

5.5.1.1. Els set elements de la negociació col·laborativa de Harvard

El primer element que trobem identificat és la posició, aquesta és la primera solució que cada una de les parts exposa, de forma individual, per acabar amb el conflicte. Aquesta sol ser una voluntat egoista, ja que normalment no té intenció de respectar les demandes i necessitats del contrari, sols intenta resoldre la pròpia voluntat i el propi desig¹⁶⁴. És en aquí on recau l'enfrontament de les parts.

¹⁶² Se'ns proposa dita referència a MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la...* Ob. cit., Pàgina 26.

¹⁶³ Alguns exemples són: l'escola transformativa i l'escola circular narrativa. Són elles les que amplien, canvien i milloren el plantejament iniciat a Harvard.

¹⁶⁴ Fonament extret de BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y...* Ob. cit., Pàgina 35 i 36.

En segon lloc, identifiquen els interessos, fem referència a aquells *perquè* de l'element anterior, la posició. El podem definir com el fet que ens dona un sentit a la posició¹⁶⁵.

L'escola de Harvard ens exposa que si fóssim capaços de sortir d'aquesta posició, deixant de banda els interessos, i llavors comencéssim a treballar amb la relació i la comunicació, tercer i quart element, els conflictes passaria a un segon terme. Aquests dos elements són totalment essencials per a la resolució del conflicte sobre la base, sempre, del diàleg constructiu¹⁶⁶.

Un cop arribats aquí, tenim a la nostre mà una sèrie de possibles solucions, les quals han de ser bones per ambdós parts. Aquest conjunt de solucions, Harvard les anomena opcions d'acord.

En el procés de dita escola es proposa que aquestes opcions es contrastin amb lo que anomenem MAAN¹⁶⁷, el qual consisteix en el millor que cada part, per separat, pugui dur a terme, si entre ells no arriben a un acord.

Obtenint tota aquesta informació, les parts seran qui haurà de valorar quina és la solució que es pot adherir millor a les necessitats de ambdós. O pel contrari, si no arriben a un acord i prefereixen escollir el MAAN.

5.5.1.2. Procediment específic en la mediació escolar actual

A Catalunya, el principal impulsor de la mediació escolar ha sigut el Departament d'Educació. Tot hi que, paral·lelament, alguns instituts havien iniciat per la seva banda programes de mediació, promoguts en diverses vegades pels seus professors, els quals havien rebut formació en aquest aspecte.

¹⁶⁵ Informació extreta de RAMOS MEJÍA, C. (2003): *Un mirar, un decir, un sentir en la mediación educativa*. Colección visión compartida. Pàgina 17 i 18.

¹⁶⁶ Explicacions que podem trobar representades en MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la...* Ob. cit., En les pàgines 26 a 32.

¹⁶⁷ La podem definir com: *mejor alternativa a un acuerdo negociado*. El que es durà a terme si no arriben a un acord.

La pressència creixent de la mediació escolar en els centres escolars ha sigut acompanyada d'una aposta a nivell normatiu amb el fi de consolidar-la. D'aquí extraïem el *Decreto 279/2006, de 4 de julio, sobre derechos y deberes del alumnado y regulación de la convivencia en los centros escolares no universitarios de Cataluña*¹⁶⁸ que incorpora de manera destacada l'ús de la mediació escolar. En el mateix preàmbul on s'exposa l'ideari del decret trobem el reconeixement a la voluntat de potenciar la resolució pacífica dels conflictes que en altres àmbits del dret i de la convivència social s'han desenvolupat de forma efectiva mitjançant els processos de mediació, incorporant entre les funcions dels directors dels centres la de garantir la mediació en la resolució de conflictes¹⁶⁹.

Aquesta regulació no incorpora cap alteració de la formulació dels drets i deures bàsics ja establerts en els anteriors decrets¹⁷⁰, però a diferència d'aquests, si que fou necessària la incorporació de la mediació escolar com a procés educatiu per la gestió dels conflictes mitjançant la intervenció d'una persona amb formació específica que ajudés a les parts en el conflicte a arribar a un acord satisfactori.

Dita normativa respecte l'autonomia del centre i, per consegüent, deixa que el reglament de règim interior de cada centre concreti la majoria de les qüestions procedimentals¹⁷¹, tot hi que per sí mateix el podem considerar un marc suficientment ampli per poder-lo aplicar en cas que el centre no regulés aquests fets, per això, és seguit en gran part dels centres, demostrant així una incursió progressiva en el seu funcionament¹⁷².

¹⁶⁸ Poden accedir al text complet mitjançant el següent link: <http://www.oposicion-secundaria.com/privado/legislaciones/catalunya/Decreto279.pdf>. Última visita: 17/07/2015.

¹⁶⁹ Ho trobem establert en l'article 4.1 sobre la millora de la convivència del *Decreto 279/2006, de 4 de julio, sobre derechos y deberes del alumnado y regulación de la convivencia en los centros escolares no universitarios de Cataluña*.

¹⁷⁰ *Decreto 299/1997, de 17 de octubre* i el *Decreto 221/2000, de 26 de junio*.

¹⁷¹ Tant l'article 5.1 com el 5.3 ens estableixen que serà el reglament de règim intern dels centres educatius els que hauran de concretar les normes de convivència i els mecanismes per afavorir-la, entre els quals està la mediació, que en el seu cas haurà de constar també el seu procediment.

¹⁷² Ho trobaran de forma més desenvolupada en el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 8, pàgina 508.

Cal realçar que la nova Llei d'Educació de Catalunya¹⁷³ destaca la importància de la mediació no només com a procés de resolució de conflictes sino també com a mitjà de prevenció dels mateixos, els quals es duen a terme en l'àmbit escolar. Així doncs, es pot potenciar l'ús de la mediació en els conflictes que han estat esdevenuts per actors en l'entorn escolar i, sobretot, per la seva importància que aquesta pot esdevenir dins els mateixos centres i la seva escassa aparició com a part medidora en aquest àmbit¹⁷⁴.

La Generalitat és la institució que s'encarrega de formar els professors com a mediadors, són ells qui instauren la mediació dins i donen la informació corresponent per a que es pugui realitzar. Però dependrà de la filosofia de l'escola la forma de dur a terme la mediació.

És realment usual i està totalment integrat el concepte de co-mediació, és a dir, el fet de tenir una parella de mediadors, permetent així que quan el conflicte sorgeix entre dos alumnes, els mediadors siguin també alumnes; per altre banda, si ens enfrontem a un conflicte entre docent i alumne, els mediadors haurien de ser un docent i un alumne. Es possibilita així una comunicació horitzontal que suposa l'equilibri de poder entre les persones¹⁷⁵.

Quant als alumnes com a mediadors, trobem una seqüència de passos que es segueixen per la selecció d'aquests:

- 1) Selecció dels alumnes mediadors¹⁷⁶. En aquesta fase s'explica als alumnes en que consisteix la figura del mediador i les funcions que desenvolupa, després es demana la presentació de voluntaris per a desenvolupar aquesta tasca. Seran els propis alumnes els que escolliran dels voluntaris els qui finalment es convertiran en alumnes mediadors.

¹⁷³ Ley 12/2009, de 10 de julio, de Educación. BOE número 189, de 6 de agosto de 2009, páginas 67041 a 67134. (BOE-A-2009-13038).

¹⁷⁴ Fets que ens destaca el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya en el seu Capítol 8, apartat 7, pàgines 560 a 562.

¹⁷⁵ Raonament extret de BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit., Pàgina 162.

¹⁷⁶ Ho poden trobar més desenvolupat en TORREGO, J. C. (2000): *Mediación de conflictos...* Ob. cit., Pàgina 62.

- 2) Informar a la Comunitat Educativa¹⁷⁷. La informació es dirigirà en un primer terme als professors del centre, els quals hauran de tenir constància de quins han estat els alumnes escollits i hauran de donar els permís per no assistir a alguna de les seves classes per realitzar la mediació. En segon lloc, es comunicarà e informarà als familiars per a que donin el seu consentiment, ja que ells han d'aprovar la participació dels seus fills.
- 3) Formació dels alumnes com a mediadors¹⁷⁸. En aquesta fase es formaran els alumnes per al bon desenvolupament de les funcions com a mediador.
- 4) Difusió del programa¹⁷⁹. No sols s'intentarà que tan alumnes com professors coneguin els alumnes mediadors, sino que es pretén a més, demostrar que ells estan preparats per a la resolució de qualsevol conflicte que es pogués donar i que de forma lliure poden acudir-se a ells.
- 5) Seguiment¹⁸⁰. Cal deixar clar que de forma periòdica es tindran reunions amb els alumnes mediadors, per tal d'establir les dificultats o impediments que han anat tenint en les mediacions i les seves impressions.

La majoria de centres escolar que han implantat la mediació dediquen dues sessions per resoldre el conflicte, entenen, és clar, que es pot resoldre en la primera d'elles. Aquest primer contacte implica una aproximació al conflicte i a les parts per part del mediador. És en ella on al mediador haurà de ser-li facilitada tota la informació necessària per a poder assentar les bases del procés de mediació, entenen per ell, el conflicte que ens porta a ell i la identificació dels actors¹⁸¹.

¹⁷⁷ Ho trobem senyalat a SÁEZ VALCÁRCCEL, V. y ORTUÑO MUÑOZ, P. (2007): *Alternativas a la judicialización de los conflictos: mediación*. Consejo General del Poder judicial. Pàgina 76.

¹⁷⁸ RAMOS MEJÍA, C. (2003): *Un mirar, un decir, un sentir...* Ob. cit.,. Pàgines 77 a 79.

¹⁷⁹ Informació extreta de BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit.,. Pàgines 35 a 38.

¹⁸⁰ Per a més informació es poden dirigir a TORREGO, J. C. (2000): *Mediación de conflictos en...* Ob. cit.,. Pàgina 63.

¹⁸¹ Extret de l'esquema proposar per BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit.,. Pàgina 16 i 17.

Un cop es dur a terme la primera sessió, s'inicia la presentació inicial. L'objectiu del qual es explicar en què consisteix la mediació i assentar les bases de la mateixa, involucrant així a les parts en el mateix¹⁸².

Tanmateix, també cal establir que el mediador haurà d'exposar la possibilitat de realitzar sessions privades, si així ell mateix ho creu convenient o si les parts demanen parlar amb ell. Sempre i quan les sessions que es duguin a terme amb una part també es facin amb l'altre¹⁸³.

Després de la presentació inicial, les parts exposen el seu conflicte, un cop fet, el mediador s'encarregarà de fer-ne un resum, el qual haurà d'estar compost per: l'origen del conflicte, el seu desenvolupament, les persones implicades i la millor alternativa que cada part veu al conflicte¹⁸⁴.

Posteriorment, comença la sessió de preguntes. Aquesta és la forma que s'utilitza en la mediació per establir la comunicació i relació positiva entre les parts implicades, i per passar així als interessos de cada una d'elles. Les preguntes podran ser tan tancades com obertes, ambdues són necessàries pel desenvolupament de la comunicació en la mediació¹⁸⁵. En dita sessió, el mediador haurà de fer ús de la seva intuïció, amb l'objectiu de preservar la seva imparcialitat en tot moment, i fer les preguntes a partir de lo que les mateixes parts vagin dient, en comptes de fer preguntes interrogatives que validen les hipòtesis del mediador¹⁸⁶. Serà a partir d'aquesta etapa, on les parts implicades començaran a reconèixer les posicions de l'altre part i de si mateixos.

¹⁸² Ho trobem explicat en MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la cultura...* Ob. cit., Pàgina 32.

¹⁸³ Fonament extret de BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y...* Ob. cit., Pàgina 40 a 42.

¹⁸⁴ Ens referim al ja exposat MAAN.

¹⁸⁵ Per a més informació us podeu dirigir a BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit., 69 i 70.

¹⁸⁶ Informació extreta de RAMOS MEJÍA, C. (2003): *Un mirar, un decir, un sentir...* Ob. cit., Pàgina 16 i 17.

Seguidament, s'iniciarà la identificació dels punts clau que posseeix el conflicte. L'objectiu d'aquesta etapa és acotar el problema per tal de solucionar-lo. Per a dur-ho a terme, es crea una agenda de treball elaborada a partir dels interessos de les parts en conflicte¹⁸⁷. D'aquesta manera es pretén oferir elements per la negociació i flexibilitzar així els punts de vista de ambdues parts.

El següent pas es basarà en la formulació dels possibles acords a partir de les opcions de cada una de les parts implicades en el conflicte i el contrast de les mateixes. L'objectiu d'aquesta etapa serà arribar a una proposta d'opcions que impliquen la solució al conflicte i aconseguir un clima d'entesa que respecta les individualitats i necessitats de les parts¹⁸⁸.

Finalment, arribarem a la última etapa, l'acord. Aquest és el moment que condueix a les parts a la solució del conflicte que mantenen entre elles. En el seu desenvolupament es durà a terme la redacció de l'acord i es realitzarà un seguiment del mateix. L'objectiu d'aquesta última etapa no és realment arribar a una acord, sino acabar el procés que les parts han desenvolupat, que ha estat dificultós i que segurament ha produït canvis importants en la relació entre les parts i les seves pròpies percepcions¹⁸⁹.

La segona, s'utilitza solament per a la revisió de l'acord i es dona, en aquest moment, la finalització del conflicte, o bé s'acorden les condicions en cas que aquest no s'hagués dut a terme. En quant a la durada de les mateixes, el temps és relatiu, però el podem establir entre mitja o una hora¹⁹⁰. Això ens mostra que la mediació en l'àmbit escolar no sols les sessions són breus, sinó que també ho és el procés en si, fet que ens pot dur a pensar en una poca complexitat del mateix conflicte, però a la vegada també

¹⁸⁷ Referent a lo dit, podeu obtenir més informació en MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la cultura...* Ob. cit., Pàgina 43 a 47.

¹⁸⁸ Fonament extret de BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y ...* Ob. cit., Pàgina 47 a 50.

¹⁸⁹ Informació extreta de MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la cultura de...* Ob. cit., Pàgina 57 i 58.

¹⁹⁰ Ho trobaran de forma més desenvolupada en el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 5.2, pàgina 466.

podem pensar en la voluntat de les parts i del mateix mediador per solucionar el problema de la forma més ràpida possible¹⁹¹.

Com s'ha dit en els punts anteriors, l'assetjament escolar es pot trobar de diverses formes com el maltractament físic, el maltractament verbal o la exclusió social, fets que trobem establerts en el Codi Penal, concretament en el seu article 173.1¹⁹² afegit per la Llei Orgànica 5/2010 de 22 de juny. Però és molt difícil arribar a provar una responsabilitat penal per part del centre, ja que sols cabria si hagués estat cooperador o coautor dels fets, per tant, es presumiran culpables, però hauran de demostrar que van actuar de manera diligent.

Per altra banda, tan els professors com el centre se'ls hi pot exigir una responsabilitat civil, aquesta la trobem establerta en el Codi Civil, concretament en els articles 1902 i 1903¹⁹³, responent dels danys i perjudicis causats als alumnes menors d'edat, ocasionats pels professors o el mateix centre, sempre que s'hagin dut a terme, dins el període de temps en que es troben dins l'escola, per tant, sota el control i la vigilància dels professors del centre¹⁹⁴.

En definitiva, una vegada provat que existeix una víctima d'assetjament escolar, és realment fonamental valorar si el centre on estudia coneixia la situació, en cas de resposta afirmativa s'haurà de valorar si hi va haver diligència en les actuacions.

¹⁹¹ La Generalitat recomana un màxim de cinc sessions amb una durada d'una hora, però en el cas dels nens creuen convenient un màxim de trenta minuts.

¹⁹² Article 173.1 Codi Penal: *El que infligiera a otra persona un trato degradante, menoscabando gravemente su integridad moral, será castigado con la pena de prisión de seis a dos años.*

¹⁹³ Article 1902 Codi Civil: *El que por acción u omisión causa daño a otro, interviniendo culpa o negligencia, está obligado a reparar el daño causado.* Article 1903 Codi Civil: *La obligación que impone el artículo anterior es exigible, no sólo por los actos u omisiones propios, sino por los de aquellas personas de quienes se debe responder. (...) Las personas o entidades que sean titulares de un centro docente de enseñanza no superior responderán por los daños y perjuicios que causen sus alumnos menores de edad durante los períodos de tiempo en que los mismos se hallen bajo el control o vigilancia del profesorado del centro, desarrollando actividades escolares o extraescolares y complementarias.*

¹⁹⁴ Un exemple clar és la Sentència núm. 412/2012 de 12 de juliol. AC 2012/2102 de l'Audiència Provincial de Barcelona (Secció 4^a). En ella els pares d'una menor en la seva representació exerceixen l'acció contra l'escola Joan Pelegrí, de la localitat de Barcelona, demanant que es declari la responsabilitat extracontractual de la demandada pels actes d'assetjament escolar patits durant el temps que en que es trobar en el centre. En aquest cas, el tribunal considerarà totalment diligents les actuacions de l'escola envers els fets.

Una de les vies d'assessorament tan a les famílies com al mateix centre és la Unitat de Suport a la Convivència Escolar¹⁹⁵, té la funció d'acompanyar-los i assessorar-los en els conflictes. Des de la seva creació ha aconseguit resultats realment positius no sols en la resolució del conflicte sino també en la percepció dels mateixos. Hem de saber que la seva presència es donarà un cop esgotades les vies i els mecanismes que el centre i el sistema educatiu posa a disposició de la resolució del conflicte¹⁹⁶. Així doncs, un cop el conflicte ha escalat fins a necessitar la intervenció de la USCE, els alumnes queden fora del seu camp, convertint-se en actors indirectes, ja que, tot hi ser part involucrada, la resolució del conflicte no passa per la seva acció sinó per la dels adults que hi intervenen.

¹⁹⁵ A partir d'ara USCE.

¹⁹⁶ Ho trobaran de forma més desenvolupada en el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 8, pàgina 507.

6. LES QÜESTIONS PENDENTS DE LA MEDIACIÓ EN L'ÀMBIT ESCOLAR

I. Des de les institucions educatives es reclama, cada vegada amb major insistència, la necessitat de comptar amb tècniques i procediments eficaços per atendre a una ascendent diversitat de personalitats, cada qual amb diferents interessos, desitjos i necessitats que generen multitud de situacions de discrepància interpersonal¹⁹⁷, sobretot en l'àmbit escolar. Un dels punts clau és la creença d'haver perdut l'atenció individualitzada de l'alumnat¹⁹⁸.

Tanmateix, com hem pogut veure, quan la mediació es converteix en una estructura organitzativa més en els centres, serveix per millorar la convivència, ja que crea canals per a la resolució de conflictes des d'una percepció solidaria, respectuosa i participativa, contribuint conseqüentment al foment de vincles més democràtics en l'escola.

II. Així doncs, en el cas dels més petits haurien de ser els centres escolars els responsables de proveir vies de participació i contacte, per tal de prevenir conflictes futurs, és a dir, ensenyar des de ben petits certs comportament i expressions, sense utilitzar mètodes autoritaris, per tal d'evitar danys futurs¹⁹⁹.

III. De la mateixa forma, no sols s'hauria d'informar als pares dels mètodes que es duren a terme en el centre escolar sinó també haurien de rebre una formació al respecte, no de forma especialitzada però si unes certes pinzellades, ja que d'aquesta forma podrien ells mateixos dur a terme aquestes tècniques en la seva vida diària, obtenint així una conducció constat i en tot moment del menor.

IV. També, dins el mateix centre escolar han anat sorgint diferents inconvenients a l'hora d'implantar la mediació, al ser una forma de resolució de conflictes relativament nova en aquest àmbit i també pels canvis organitzatius o l'esforç que es

¹⁹⁷ Ho trobaran de forma més desenvolupada en el Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament en el seu capítol 8, apartat 8, pàgina 570.

¹⁹⁸ Raonament extret de BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación...* Ob. cit., Pàgina 112 i 113.

¹⁹⁹ Pensament SERRANO, Á. (2006): *Acoso y violencia en la escuela. Cómo detectar, prevenir y...* Ob. cit., Pàgina 69.

requereix per tal que es dugui a terme de forma diligent. L'alumnat ha estat qui ho ha rebut de forma més diversa, en un primer moment poden qüestionar l'autoritat dels professors, els mediadors professionals que venen a fer xerrades, els companys que exerceixen de mediadors o simplement l'estructura en si, tanmateix un cop la implantació és normalitzada i comencen a formular-se les primeres resolucions són els menors qui acaben tenint una millor adaptació al procés, en la majoria de casos millor inclús que els adults²⁰⁰.

V. Per altra banda, les administracions són factors clau en la mediació, com hem vist anteriorment, és la mateixa Generalitat qui s'encarrega de formar els mediadors, qui dona eines i subvencions per a que es dugui a terme en els centres escolars.

Així doncs, prenen com a punt de partida el *Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya*²⁰¹ comprovem que la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado* no s'aplica a la mediació escolar sinó que es referiria de forma genèrica a la mediació, per tant, l'hauríem d'entendre com un referent però no com a legislació pròpia de la mediació escolar, ja que com hem demostrat en els punts anteriors, en alguns casos és necessari recórrer a altres lleis per tal de solucionar preceptes com per exemple la prescripció.

Al fer la comparació amb la *Directiva europea 2008/52/CE de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles*, la llei espanyola *5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*²⁰² i la llei catalana *15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*²⁰³ hem denotat una sèrie de diferències que creiem haurien de ser resoltes en forma de millores del Decret 279/2006, per tal d'aconseguir una legislació pionera en mediació escolar.

²⁰⁰ Reflexió aconseguida gràcia a Emma López, especialista en resolució de conflictes civils, mercantils, familiars i transfronterers en ADDO Conflict Resolution. Codirigeix i coordina el Postgrau de Mediació i Gestió de Conflictes de la Fundació de la universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Col·labora com a docent en la Càtedra d'Habitatge de la Universitat Rovira i Virgili.

²⁰¹ DOGC núm. 4670, 06.07.06

²⁰² Referència del BOE número 162, de 7 de juliol de 2012.

²⁰³ Referència del BOE número 198, de 17 d'agost de 2009, pàgines 70785 a 70801 (BOE-A-2009-13567).

En primer lloc, volem fer referència a l'obligatorietat en la mediació escolar. Com hem pogut veure anteriorment, la mediació en concepte global és considerada voluntària, és a dir, qualsevol persona pot adherir-se a ella, sense cap necessitat d'arribar a un acord, poden sortir-ne i accedir posteriorment a la via judicial. Tant la llei espanyola com la llei catalana no regulen una mediació obligatòria però si la trobem en la llei argentina (Ley 26.589/2010 complementada pel Decreto Reglamentario 1.467/2011), concretament en el seu segon article, on ens estableix el règim de mediació prejudicial i a més si aquestes no arriben a un acord, el mateix jutge pot tornar a dirigir-los a mediació. Aquest és un exemple clar de mala pràctica en l'obligatorietat de la mediació, ja que obliga a les parts a retornar a un procés en el qual no han pogut arribar a un acord. Tot hi així, creiem que excloent la redirecció, una obligatorietat d'acudir a aquesta via extrajudicial de conflictes podria ser un bon camí per solucionar confrontacions abans d'acudir a un procés judicial, no sols desembussaria el sistema, degut als seus alts nivells d'èxit²⁰⁴, sinó que a més donaria l'oportunitat a les parts de resoldre-ho per si mateixos sense que un tercer imposés la resolució.

Per altra banda, ens referirem a la prescripció, que com hem vist anteriorment, la Directiva europea sols ens estableix que seran els Estats membres qui haurà de garantir la possibilitat d'optar per la mediació i el seu posterior procés judicial, si en ella no s'arriba un acord²⁰⁵. Així doncs, el legislador espanyol a cregut convenient per garantir-ho suspendre la prescripció d'accions en el moment en que consti la recepció de la sol·licitud al mediador, o el dipòsit davant la institució de mediació i es prolongarà fins la data de la firma de l'acord²⁰⁶. La legislació catalana, per la seva banda, no ens estableix res concret en base a la prescripció. Per tant, entenem que hauria de ser incorporada dins el Decret 279/2006 o dins la mateixa llei 15/2009, per tal de no haver d'acudir a la llei espanyol per obtenir solució a la prescripció.

²⁰⁴ Poden comprovar les estadístiques pertinents a la Generalitat de Catalunya en el següent link: <http://justicia.gencat.cat/ca/departament/Estadistiques/mediacio>. Darrera visita: 14/07/2015.

²⁰⁵ Establert en l'article 8 de la *Directiva europea 2008/52/CE de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

²⁰⁶ Establert en l'article 4 el qual conforme a l'article 16 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

Quant a la formació, ens hem preguntat si és lògic que els menors siguin mediadors, al nostre punt de vista és bastant incongruent, tot hi que és en la Directiva europea on podrien encaixar, ja que parla de qualsevol tercer que porti a terme la mediació, independentment de la seva denominació o professió, sols sent necessari la sol·licitud d'actuar com a tal²⁰⁷. Però si ens dirigim tan a la llei catalana com a l'espanyola concorren en demanar un títol universitari i acreditar una formació específica en mediació²⁰⁸, a més, la legislació espanyola afegeix l'obligació de subscriure's a una garantia que cobreixi la responsabilitat civil que es pugués ocasionar en la mediació²⁰⁹, per tant, en correlació a lo establert, un menor no podria ser considerat mediador. Per això, creiem que s'hauria de crear una figura a part pels menors que exerceixin com a mediadors o ve incloure'ls dins les definicions que concorren en les lleis, evitant així la contradicció de les mateixes.

Un exemple clar de la incorporació dels menors en la mediació el trobem en l'Institut d'Educació Secundària i Superior d'Ensenyaments Professionals Esteve Terrades i Illa (IES-SEP ESTEVE TERRADAS I ILLA)²¹⁰. En aquest centre els menors no actuen com a mediadors, sinó que són integrats dins el grup de mediació, per tal de desenvolupar el projecte que la mateixa escola ha creat en base a la mediació²¹¹. El grup de mediació està format pel professorat, els pares i mares, els membres del PAS i representants de l'alumnat. Tots ells han rebut formació sobre la mediació en conflictes. Dita formació en molts casos, com ens va explicar Emma López, especialista en resolució de conflictes civils, mercantils, familiars i transfronterers en ADDO Conflict Resolution, es basa en exposicions per part d'un mediador professional a l'alumnat, a continuació es demana voluntaris per exercir de mediadors dels quals en sortiran un

²⁰⁷ Ho poden trobar establert en l'article 3 de la Directiva 2008/52/CE. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:Es:PDF> . Última visita realitzada: 15/07/2015.

²⁰⁸ Les personas mediadores, títol de l'article 3 de la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*.

²⁰⁹ Les condicions per exercir com a mediador les trobem en l'article 11 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*.

²¹⁰ Poden trobar més informació al respecte en el següent link on trobaran el projecte de convivència escolar: http://www.xtec.cat/~jandres1/documents/projectes_innovacio/Mediacio.pdf. Última visita 18/07/2015.

²¹¹ Seguint així l'article 6.1 del *Decreto 279/2006, de 4 de julio, sobre derechos y deberes del alumnado y regulación de la convivencia en los centros escolares no universitarios de Cataluña*.

número concret, a disposició de l'escola, els quals seran escollits havent realitzat un test previ que demostrí les seves aptituds com a mediadors.

També creiem oportú que s'establís un límit temporal per arribar a l'acord, ja que aquest fet és dut a terme pel centre escolar depenen dels estatuts que el componen i les seves preferències. Normalment es dur a terme de la forma més breu possible, realitzant dos sessions per resoldre el conflicte. En el cas de IES-SEP ESTEVE TERRADAS I ILLA s'ha establert una hora al dia en que un representant de l'equip de mediadors haurà d'atendre els possibles conflictes que hagin pogut sorgir i decidir si s'han de resoldre a través de mediació o no, evidentment, el temps per resoldre el conflicte s'incorporarà dins aquesta hora diària. Per tant, creiem que s'hauria d'establir un horari estàndard per evitar el lliure arbitri dels centres i proporcionar un sistema complet pel bon funcionament de la mediació escolar.

A més a més, cal destacar que les relacions i avinences sobre la mediació escolar entre Catalunya i l'estat espanyol estan encara en una etapa inicial, tot hi així, a hores d'ara ja es compta amb una ferma recerca dels conflictes escolars.

La necessitat d'adaptar la regulació actual, recollida al *Decret 266/1997, de 17 d'octubre, sobre drets i deures dels alumnes dels centres docents de nivell no universitari*, modificat pel Decret 221/2000, de 26 de juny, a la nova normativa i la d'incorporar millores fruit de l'experiència d'aplicació de l'anterior decret, fa necessari un nou decret sobre drets i deures de l'alumnat que reguli la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya i incorpori la mediació escolar com a procés educatiu per a la gestió de conflictes mitjançant la intervenció d'una persona amb una formació específica que ajudi a les parts en conflicte a arribar a un acord satisfactori²¹².

Per conseqüent, no seria necessari sols un canvi normatiu sino també de mentalitat a l'hora d'afrontar aquest tema, ja que la prevenció sempre és millor eina que la recerca d'una solució.

²¹² Per a més informació sobre el tema, dirigiu-vos al següent link: http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?documentId=403808&language=ca_ES&action=fitxa. Última visita: 16/07/2015.

VI. Finalment, sols dir que amb les dades que posseïm actualment no es pot determinar un nombre exacte de casos relacionats amb conflictes que sorgeixen en l'àmbit escolar que acaben en un procés judicial. Tot hi així, cal remarcar els diferents exemples extrets de la premsa²¹³, que s'haurien pogut resoldre amb caràcter previ en l'entorn escolar, evitant d'aquesta manera una escalada del conflicte o les horribles conseqüències que se n'han obtingut. És el mateix secretari general de CGT-Ensenyament, Miguel González, qui considera que el debat establerts amb esdeveniments com el succeït en l'IES Joan Fuster de Barcelona, “ *no tenen a veure amb la violència, sinó amb la prevenció*”, fou ell mateix qui demanà dotar les escoles amb més recursos psicopedagògics. Al mateix temps, la portaveu del sindicat Ustec, Ana Elvira Sánchez, defensà que “*aquests fets no es solucionen amb més vigilància a les escoles sino que els conflictes es solucionen amb més diàleg, i no amb més control*”²¹⁴.

²¹³ *Els docents demanen més recursos psicopedagògics per als centres*. Diari de Tarragona, data del 23 d'abril del 2015. En aquest article se'ns explica el succés que va ocórrer en l'IES Joan Fuster de Barcelona, on un noi de 13 anys armat amb una ballesta, ganivets i un còctel molotof, va matar a un professor, en va ferir un altre i també a diferents alumnes.

²¹⁴ Declaracions ofertes a TV3 i al Diari de Tarragona data del 23 d'abril del 2015 pàgina 38.

7. CONCLUSIONS

I. Guanyar el procés judicial no significa resoldre el conflicte. Aquesta ha estat una de les bases en el present Treball de Fi de Grau. El que es pretén i es busca és fugir de les solucions imposades per tercers que reforcen la imatge del guanyador-perdedor²¹⁵ que atorga a aquest tercer la capacitat de decidir sobre els actes d'altres persones, i recuperar la responsabilitat de les pròpies accions.

Com s'ha vist en els primers punts, hem interrelacionat algunes figures que conformen les resolucions extrajudicials, aquestes han estat l'arbitratge i la conciliació, diferenciant a la vegada amb una part essencial del treball, la mediació. En ells hem vist els principis que regeixen aquests procediments de forma comuna en la resolució de conflictes, aquests són la voluntarietat, la confidencialitat, la contradicció, l'economia processal i la igualtat de les parts. Però a la vegada, hem volgut veure els trets diferenciadors que posseeixen.

Sobretot, ens agradaria destacar en quant a la mediació i la conciliació, el fet de no poder concebre una distinció jurídica absoluta, ni en el sistema espanyol ni en general en el sistema comparat.

II. Tanmateix, al dur a terme una recerca en els marc jurídics, hem pogut denotar unes idees clares però a la vegada abstractes en relació amb *Directiva 2008/52/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 21 de mayo de 2008, sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles* junt amb el Codi de conducta Europeu per a mediadors, ja que pràcticament es basen en expressar que seran els Estats Membres els encarregats de desenvolupar la mediació.

En l'àmbit estatal, hem trobat, gràcies al *Real Decreto 980/2013, de 13 de diciembre, por el que se desarrollan determinados aspectos de la Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles* un marc general, però a la vegada molt més concret, la gran incidència la trobem en la figura del mediador, on se li

²¹⁵ Expressió que trobem utilitzada en pràcticament tota la bibliografia emprada per la realització del Treball.

imposen una sèrie de requisits que haurà de complir per tal de dur a terme una bona actuació.

Quant a de les CCAA, és en aquí on trobem una gran varietat d'iniciatives legals, pràcticament totes tenen una llei pròpia sobre mediació, i el fet que algunes fossin creades abans que la llei estatal ha donat peu a aquest caire general per part de l'estat i unes especificació diversa per part de cada CCAA. Un dels factors més destacats, torna a ser el mediador, el qual en algunes CCAA sols se li és requerit tenir una especialització en mediació i en altres, com és el cas de Catalunya, se'ls hi demana a més un títol universitari o un equivalent. Mai és pot anar en contra de la diversitat, ja que és ben sabut per tot que aquesta enriqueix, però en l'àmbit jurídic, pot arribar a crear confusions, malentesos i decepcions, per tant, creiem que hauria d'haver una major unificació de la normativa per tal de que aquests problemes s'extingissin.

Però si fem una ullada al dret comparat, el cas més xocant el trobem a l'Argentina, tot hi està d'acord amb molts dels articles que componen les lleis argentines sobre la mediació, el fet que l'article 16 d) de la Llei 26.589/2010 remeti a les parts novament a un procés de mediació quan aquests ja han passat pel mateix i van decidir que no volien resoldre el seu conflicte per aquesta via, entenc que se'ls hi està denegant justícia i està atorgant resistència a una efectiva resolució judicial. A més, el fet de que sigui obligatòria la presència d'advocat, fa que perdi aquell caire personalista que tan he remarcat al llarg del treball. Creiem que aquests són aspectes que haurien de ser revisats per les autoritats argentines.

III. Per altra banda, un dels fets que ens agradaria destacar i que hem pogut comprovar gràcies a aquest treball és que la mediació compleix amb totes les seves característiques, moltes vegades ens trobem amb instruments que ens ofereixen una visió en el paper i una altre de molt diferent en la pràctica, situació que no succeeix en aquí.

IV. La incorporació de la mediació en l'àmbit escolar suposa un canvi en la percepció del conflicte i de la persona que pateix. Significa entendre el conflicte interpersonal com un bloqueig passatger entre els subjectes que ho viuen. Però al nostre

veure, sobretot dóna l'oportunitat al més dèbil de poder expressar-se, de donar-li un lloc en tot lo succeït i el més important, la possibilitat d'arreglar les coses de forma pacífica.

A més, qualsevol solució pactada entre les parts sempre serà complida més fàcilment que si és acordada *ex imperium* per un Jutge. Qualsevol solució pactada és assumida com a pròpia i per això és complida per pròpia convicció, mentre que qualsevol solució imposada, tot hi que sigui llegítima pel Jutge, és assumida com una solució estranya i no pròpia i generalment per a que sigui complida també ha d'acudir-se a la via coactiva. Per tant, un dels punts forts de la mediació escolar rau en el fet que els acords que arriben les parts es tradueixen en la satisfacció de ambdues, ja que el fet de *posar-se d'acord* amb qui ha hagut inicialment el conflicte que ha dut al procés i la finalització per ambdues parts del mateix, millorarà la comunicació i la relació entre elles.

V. Un altre punt que ens agradaria destacar és tenir clar el fet que *los mediadores escolares no son profesionales de la mediación y la mayoría de mediadores son menores de edad*²¹⁶. Com hem vist, que el mediador sigui un menor va en contra de l'establert en l'article 11 de la *Ley 5/2012, de 6 de julio, de mediación en asuntos civiles y mercantiles* i l'article 3 de la *Ley 15/2009, de 22 de julio, de mediación en el ámbito del derecho privado*, els quals demanen un títol universitari i acreditar una formació específica en mediació, fins hi tot la legislació espanyola demana estar en possessió d'una garantia que cobreixi la responsabilitat civil, fets que un menor no pot complir i moltes vegades les mateixes persones designades pel centre tampoc. Centrant-nos en els menors, volem deixar clara la nostra postura totalment contrària a que siguin designats mediadors, ja que trobem que en aquestes edats, seria necessari, com a mínim, que una persona acompanyés als alumnes, que fos un adult qui ajudés a resoldre els conflictes, ja que al nostre veure, seria molt més imparcial que un altre alumne. Per altra banda, entenem que és pràcticament impossible que un professional de la mediació resolgués aquests problemes, ja que es donen a un centre escolar, i això significaria estar-hi present pràcticament tots els dies, però si que considerem adient que el personal escolar o la persona que es decidís que portaria a terme aquestes accions, tingués algun tipus de formació en mediació, per tal de resoldre de millor forma els conflictes.

²¹⁶ Establert pel Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya, concretament ho trobem en el seu capítol 8, apartat 1.4, pàgina 504.

A més, les estratègies de la mediació en el centre haurien d'anar sempre acompanyades d'altres iniciatives que supervisessin i ampliessin la participació, la responsabilitat i la negociació i no s'hauria d'organitzar com un servei d'experts. Com hem vist anteriorment el IES-SEP ESTEVE TERRADAS I ILLA, ha inclòs la mediació dins el seu centre, també, a part d'aquest servei ha incorporat una assignatura l'anomenada "Autoestima", concretament s'imparteix a 2n d'ESO, on es treballa la solució als problemes de la vida quotidiana relacionats amb els conflictes personals, també, a 3r d'ESO es treballa amb un programa sobre "escola activa" en col·laboració amb el Departament de Salut Pública de l'Ajuntament de Cornellà, relacionat directament en la resolució de conflictes, intentant així donar suport a la mediació que es realitza en el centre. Per tant, s'hauria de coordinar de la forma més propera a les estructures que l'escola ja té formades, tot hi que exigint a la vegada un canvi en les mateixes per tal d'admetre la presència i la posterior resolució del conflicte.

VI. Finalment, com hem pogut veure, no tenim una legislació específica per la mediació escolar, en àmbit europeu amb la Directiva 2008/52/CE, sols trobem unes lleugeres pinzellades sobre la mediació, deixant així als Estats membres la seva regulació. En el cas d'Espanya aquest fet es veu agreujat, ja que primer foren creades les lleis autonòmiques de mediació i posteriorment l'estatal, provocant així, recórrer a lleis generals, saltant de l'autonòmica a l'estatal depenent de les conveniències, degut a les nombroses carències que posseeixen ambdues, i és que a vegades, les carències que té una és complementada per l'altra, com per exemple en la formació del mediador, la prescripció i l'execució dels acords.

Sols dir, que la mediació com a sistema alternatiu de resolució de conflictes està just al principi de la seva carrera jurídica, en trobem les bases ja assentades i s'ha dotat dels instruments jurídics necessaris per a la seva eficàcia, és cert, però encara manca la implantació de tots els operadors jurídics en el seu desenvolupament i la seva publicitat enfront a altres procediments.

8. BIBLIOGRAFIA

BARONA VILAR, S. (2006): *Medidas cautelares en el Arbitraje*. Primera edición. Editorial THOMSON CIVITAS.

BOQUÉ TORREMORELL, M.C. (2002): *Guía de mediación escolar*. Primera edición. Barcelona: Octaedro

BRANDONI, F. (1999): *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y experiencias*. Primera edición. Editorial PAIDÓS EDUCADOR.

CENDERO MELGUIZO, T. (2006): *Mediación Familiar: experto en gestión de conflictos*. Editorial FORMACIÓN ALCALÁ.

DÍAZ-AGUADO, M. J. (2006): *Del acoso escolar a la cooperación en las aulas*. Editorial PEARSON Prentice Hall.

HAYNES, John M. (1995): *Fundamentos de la Mediación Familiar*. Editorial GAIA.

MARTÍN DIZ, F. (2010), *La mediación: sistema complementario de Administración de Justicia*, CGPJ, Madrid.

MARTÍNEZ ABASCAL, VICENTE-ANTONIO y HERRERO MARTÍN, JOSÉ BERNADO (2012): *Curso de Derecho del Trabajo*. Editorial TECNOS.

MEJÍAS GÓMEZ, J. F.; TENA FRANCO, Mª I.; BARONA VILAR, S.; MÓNER ROMERO, A.; COLVÉE MILLET, J. L.; PÉREZ MONTIEL, J. (1998): *Curso sobre resolución alternativa de conflictos (arbitraje, conciliación)*. Generalitat Valenciana, Conselleria de Benestar Social.

MORETÓN TOQUERO, M. A. (2006). *El secreto profesional y el deber de confidencialidad del mediador*. A: Nuria BELLOSO MARTÍN (coord.). Estudios

sobre mediación: la Ley de mediación familiar de Castilla y León. Castella-Lleó: Junta de Castilla y León, Consejería de Familia e Igualdad de Oportunidades.

MUNNÉ CATARINA, F. (2004): *El Arbitraje en la Ley 60/2003 Una visión práctica para la gestión eficaz de conflictos*. Ediciones Experiencia.

MUNNÉ, M. y MAC-CRAGH, P. (2006): *Los 10 principios de la cultura de la mediación*. Primera edición: maig del 2006. Editorial GRAÓ, de IRIF, S.L.

OMAZABAL, SÁNCHEZ, G. (1996): *La ejecución de laudos arbitrales*. Editorial J. M. BOSCH.

ORTUÑO MUÑOZ, P. (2005). *El Proyecto de Directiva Europea sobre la mediación*. Cuadernos de Derecho Judicial. Núm. 5, pàg. 249-272. Disponible en línea.

PARKINSON, L. (2005): *Mediación Familiar, teoría y práctica: principios y estrategias operativas*. Primera edició: abril del 2005, Barcelona. Editorial GEDISA.

RAMOS MEJÍA, C. (2003): *Un mirar, un decir, un sentir en la mediación educativa*. Colección visión compartida.

SÁEZ VALCÁRCEL, V. Y ORTUÑO MUÑOZ, P. (2007): *Alternativas a la judicialización de los conflictos: mediación*. Consejo General del Poder judicial.

SERRANO, Á. (2006): *Acoso y violencia en la escuela. Cómo detectar, prevenir y resolver el bullying*. Primera edición: marzo de 2006. Editorial ARIEL.

SERRANO ROMERO, J. F. (2009). *La mediación en Cataluña, tras el Proyecto de Ley de Mediación en el ámbito del derecho privado*. Actualidad Civil (núm. 4).

SOLETO MUÑOZ, H. (2009): *La mediación: método de resolución alternativa de conflictos en el proceso civil español* en Revista Electrónica de Derecho Procesal, núm. 3.

TORREGO, J. C. (2000): *Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores*. Primera edición. Editorial NARCEA.

9. WEBGRAFÍA

http://www.mediate.com/articles/la_mediacion_en_espana_2009.cfm.

https://e-justice.europa.eu/content_eu_overview_on_mediation-63-es.do

http://noticias.juridicas.com/base_datos/Derogadas/r0-rdl5-2012.html

<http://sermediador.com/normativa-sobre-mediacion>

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion/Normativa-y-jurisprudencia/Leyes-Autonomicas>

http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2012-9112

<http://mediationinternational.eu/index.php/es/blog/98-que-es-la-mediacion>

<http://www.encyclopedia-juridica.biz14.com/>

<http://www.rae.es>

<http://blog.sepin.es/2014/02/caracteristicas-de-los-acuerdos-de-mediacion-y-consecuencias-de-su-incumplimiento/>

http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_es.pdf
www.20minutos.es

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion/Normativa-y-jurisprudencia>
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:Es:PDF>

http://www.academia.edu/3991432/Llibre_Blanc_de_la_Mediaci%C3%B3_a_Catalunya._Cap._2_El_marc_jur%C3%ADdic_dret_comparat

<http://www.mediacionyperitacion.com/mediaci%C3%B3n-leyes-requisitos-comunicados/requisitos-para-mediador-en-catalu%C3%B1a/>

<http://www.infoleg.gov.ar/infolegInternet/verNorma.do?id=187495>

10. ANNEX JURISPRUDENCIAL

Tribunal Constitucional

- STC 288/1993, de 4 d'Octubre de 1993 (BOE núm. 268 de 09 de novembre de 1993)

Tribunal Suprem

- STS 4487/1995, de 28 de Juliol de 1995 (Sala Civil) (ECLI:ES:TS:1995:4487)

Audiència Provincial de Barcelona

- S. Ad Prov. de Barcelona (Secció 4^a) núm. 412/2012 de 12 de Juliol. (AC 2012/2102).

